

**Petriscvs Georgii Macropedii fabula iucundissima. : Ad
Lectorem. Accipe nunc candide lector Petriscum nostram, ex
fabulis illis, quas tibi nuper promisimus. Accipies reliquas,
cu(m) mihi per occupationes scholasticas ad
recognoscendum eas cavauerit. Vale.**

<https://hdl.handle.net/1874/342831>

Rariora

ct.

183

LIBRARY
MUSEUM
Octavo n°. 183.

Rariora

X. oct.
183

PETRVS

SCVS GEORGII

Macropedij fabula
iucundissima.

(. . .)

¶ Ad lectorem.

Accipe nunc candidè lector Petri-
scum nostram, ex fabulis illis, quas
tibi nuper promisimus. Accipies re-
liquas, cum mihi per occupationes
scholasticas ad recognoscen-
dum eas vacauerit. Vale.

¶ BVSCIDVCIS

Apud Ioannem Schaefferum.

Anno reddita salutis.

1541.

EX dono EV. Polionis

¶ Georgius Hadriano à Krimpen,
studioſo puero S D.

Memor patris tui erga me benevolentia &
liberalitatis, (cum alijs in rebus non pot-
ſim ei dignius graſificari) hoc te volui mi
Hadriane literario donare munuſculo, ne primùm
in me, tanquàm in hominem ingratum, & beneficij
immemorem, iure torqueri poſſit Græcorum ſenarius.

Οὐδέ μ' ἔροῦντι θεῶν οὐδ' ἔπειτα δ' ἄρα μ.

Vt & tu in eo ſubinde verſato animi tuum oblectes,
& à ſocordia, nugis, ineptisq; luſibus deſectas.

Conſideres quoq; præter eruditionē Latinam,
quid tu parentibus & præceptoribus, quid

illi rurfus tibi debeant, & q; improborum
conuictus ac ſodalitium perinde ſint

tibi ac peſtis vitanda. Accipe itaq;

grata manu ab amico proſectū

munuſculum, & (quod dici

ſolet) σοὶ δ' ἄρα οὐδ' ἔπειτα

τις ἐπείναι. Vale.

¶ Argumentum in Petrisco.

Mater Petrisco, quem probū fore vult pater
 Mysandra nimis indulget vxor peruicax.
 Post parua furta, magnam & insolentiam
 Pater hunc magistro accusat, atq; caditur.
 Cæsus, patri furatus aureos quindecim,
 In ganeo sociatus est nequissimis
 Pulsis schola gerronibus, cum quibus & ob
 Furta ac dolos coniectus est in vincula.
 Porro imminente morte proprijs litteris
 Matrisq; precibus impetrat Didascalī
 Clementiam, qui alijs relictis patibulo, hunc
 Virga eximit, cæsumq; cum peculio
 Reddit parentibus, & strepunt conuiuia.

¶ Dramatis personæ.

Prologus.	Cabiscus, Stypiscus fures.
Galenus pater.	Philocrisium, Philargiriū
Petriscus filius.	Lorarij duo (meretrices.
Liturgus seruus.	Gnorymus senex.
Mysandra mater.	Rusticus.
Didascalus cū discipu-	Prætor cum satellitibus
lis, & puero.	Sycastra delator.

¶ PROLOGVS.

Didascalus noster animaduertens nihil
 Gregi suo scholastico opportunus,
 Vobisq; spectatoribus fere gratius
 Ludis, iocisq; scenicis, ex tempore
 Pro temporis ratione scripsit ludicra, vt
 Habeat iuuentus nostra, quo se exerceat,
 Quo vos quoq; hoc iam tempore oblectemini,

Præterea habebunt plus satis, si liberos
Suos ament, vetent ve castigarier,
Stultissimæ mulierculæ, pueri quoq;
Suis rebelles vsq; præceptoribus,
Exempla non vulgaria. Atq; illæ quidem
Vti videant suam per indulgentiam
Gliscere suarum prolium licentiam,
Hi vero vt edocti suorum turpibus
Commilitonum casibus, nulli velint
Rebellium parere contubernio,
Sed optimis subesse præceptoribus,
Videbitis (quanq; probo satum patre)
Puerum Petriscum matris indulgentia
Sodalibus adharere perditissimis.
Tandemq; post rebellionem, fornices,
Et furta, ad infandæ, probrosæ, & horridæ
Mortis venire periculum. Quod vsus est
Tali autor argumento, id in causa fuit,
Quod cum Rebelles primitè dedisset in
Lucem, fuere qui parum vel candidi
Vel eruditi dicerent, quod fabulam
Tanq; sibi propriam, a alienam venderet,
Quasi ad alterinam vt propriam Terentius
Edat, quod Andriam ex Menandro transferat,
Fatetur ingenuè autor ipse, sibi prius

Visam sub argumento eodem fabulam,
 Prosa haud metro scripta ab Helicoe breuissimè, &
 Arrisit a deo hypothesis, vt decerneret
 Tractare eandem honestius seu comicos,
 Longe tamen alio ordine atq; schemate.
 Nunc eius an sit adulterina, candidus
 Vbi contulerit vtrinq; lector iudicet.
 Vt igitur obrectator is habeat sibi
 Quod non queat laceffere, simili quidem
 Iam lusit hypothesisi, haud eadem, demuo.
 Vt id quod illis tædio, vobis fiet
 Iucunditati maximæ. Vos itaq; huic
 Quotquot theatro adestis oro & obsecro,
 Vt profus omnibus abdicatis fabulis,
 Omniq; strepitu ac sibilo, nostri gregis
 Aureis benignas præbeat is ludijs,
 Ne fructu & utilitate vos priuemini,
 Nostriq; inutilem laborem assumpserint,
 Inutilem arbitramur vtiq; dum vacat
 Attentione, labore parta oratio.
 Si identidem vos nil quoq; animaduertitis,
 Domum profecto hinc absq; fruge redibitis.
 Quiescite itaq; adeste cum silentio,
 Musisq; candidis fauete candidi.
 Post horulam vnam aut alteram amittimini.

A iij

Actus Primus.

Scena Prima.

Galenus. Petrus. Liturgus.

Iambici trimetri.

Recta Petrus ludum ad scholasticum,
Quadam prius abibo huic manducauero,
Atq; in macellum postea ablegauero.

Pet. Quona in pater proficisceris? Num vesperi

Rediturus? Gal. Id refert tua prorsus nihil.

Tu recta ad ludum vltro litterarium,

Didascalos nuncia me iam adfore,

Ad coenam enim mihi hoc die inuitandus est,

Caue deprehendam abesse te cum venero.

Pet. Non deprehendes. Vnde oritur haec tibi

De me pater suspectio? Gal. Pareto, abi.

Liturge ades dum, vt quae volo & tibi imperem.

Lit. Praesto est liturgus here. Quid exequi iubes?

Gal. Sta paululum dum abeat. Putas ne vera sunt

Quae intus mihi de filio suggesseras?

Lit. Pol, aegre & illibenter here gnatum tuum

Insimulo quouis crimine, vt quem post tua

Fors fata habebo harum alterum, veruntamen

Cum deceat esse plus patri q̄ filio

Seruum fidelem, quod ego iam plus septies

Et deprehenderam haud data opera, & videram.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Celare te non debui. Gal. Probus es, & ego
 Cum tempus exiget. Lit. Morare aliquantulum,
 Nam præter ova, butyrumq;, & cascum;
 (Quod hæcenus filii) & pecuniam extulit.
 Gal. Pecuniam? Lit. Subinde vidi. Gal. Vt potuerit
 Aut si videbas, quin verabas? Lit. Scilicet,
 Audaculus, procaxq; per me definat.
 Suum mihi crimen potius impingeret.
 Gal. Sed qui potuit (inquam) mihi argentum adimere?
 Arctissimis quod obseratur scrinijs?
 Lit. Nil scrinijs (quod adhuc sciam) hæcenus eruit.
 Verum latenter introit cellam frequens,
 In qua tuis cum debitoribus soles
 Subducere ratiunculam, & quod inuenit,
 Audetq;, surripit. Gal. Quid audio? Lit. Quod est
 Res ipsa. vidi aliquando q; duo aut tria
 Sestertia illinc clanculo subduxerit.
 Ex his quid actum, quid futurum conijce.
 Comperta bis, volunt patrata septies.
 Partesq; edens, tandem canis corium vorat.
 Gal. Probè mones, ipsamq; rem quam suggeris
 Dum tacitus expendo, intuor verissimam.
 Putaueram profectò me in ratione vel
 Dati vel accepti frequenter decipi,
 Ast imposuit (vt iam liquet) mihi filius.

A. iij.

Lit. Sunt, cum quibus solet interim versarier,
Nequissimi, verum mihi non cogniti,
Quos ipse dum voles facile vanaberis.
Gal. Sat est, cape hos solidos duos, abi ocys
Recta in macellum, & vt placuit vxori, eme
Quæq; optima pro vespero conuiuio,
Ego filium dignè priusquam rus eam
Iubebo castigarier, Didascalum
Quoq; ad epulas vocauero. Lit. Sospes redi.
Gal. Cura omnia approbè exigas. Lit. Curauero.

¶ Scena .II.

Galenus. Didascalus. Discipuli .4.

Mortalium iucunditas quam turpida,
Quæ vana, quamq; amara sit, præsertim ijs,
Qui coniugem rixosam habent, & liberos.
Experior in me maxime. Sed eccum adest
Quem conuenire gestio Didascalus
Stipatus auditoribus. Did. Vti dixeram
Alacriter (si occurrerint) prendite
Nequissimos, ne terreamini impetu
Minisq; eorum, nè ve terga vertite. Disc.
Haudquaq; em præceptor, haudquaq;. Did. Quis hic
Qui concito nobis gradu sit obuius?
Disc. Galenus est, pater Petrisci, te petit.
Gal. Salue magister erudite. Did. Identidem

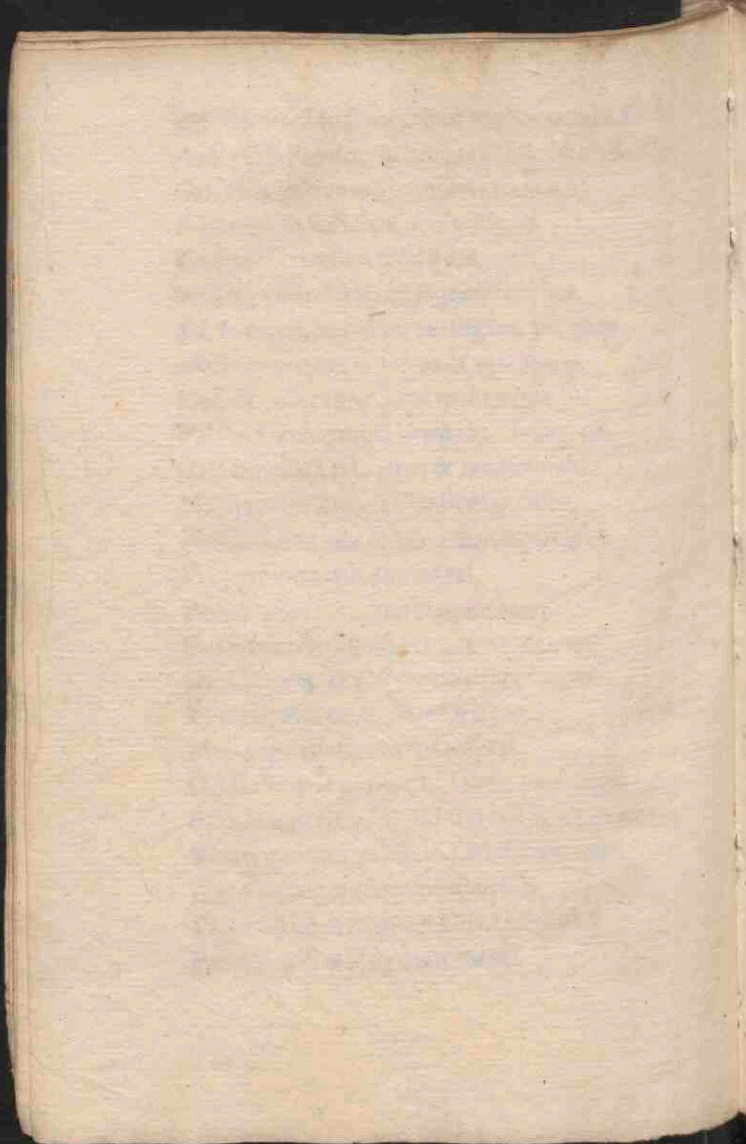

Salve Galene. Gal. Quò hūc gregē extra septa agis?
 Did. Belle quidem tu, vt lepidus & facetus es.
 Sed quid Galene ouicula tua creberrimē
 Ab ouilibus se subtrahit? Gal. Quid? subtrahit?
 Did. Subducit. Ga. atq; id crebrius? Did. creberrimē.
 Fultusq; semper testimonio tuo
 Et syngrapho. Ga. quo syngrapho? Did. tuo equidē
 Chirographo. Ga. id est autographō, nō syngraphū
 Neum, neq; intra mensem & vnum aut alterum
 Chirographum dedi, scio equidem quid doli
 In syngrapho latet, patris dum syngraphus
 Autographus fit filio. Did. Vtinam & omnibus
 Isthuc parentibus semel persuadeas.
 Eapte sunt profectò pueri industria,
 Vt scripta scriptis affigrent proximē.
 Nobis quoq; illudant, sibiq; maximē.
 At qui omnibus mens neq; eadem, neq; ratio,
 Nimisq; amant suos parentes liberos.
 Gal. Ita est, parum secede mecum hac obsecro,
 Est nanq; quod secretius tibi in sinum
 Fundam. Did. Libens faceffo, duc me quolibet.
 Paucis tamen (quòd ad alia festinem) modo
 Loquendum erit. Sunt nanq; qui præpropere se
 Fercula meæ subduxerint, nisi caute eos
 Mox anteuortero, quemadmodum accinctū vides.

Gal. Video, sed audi me tribus modo verbulis. Did.
Audio. Gal. Petrus in schola est? Di. Est in schola.
Gal. Ideo obsecro te quod potissimum maxime, ut
Ad sanguinis suffusionem usque flagris
Cedatur acrioribus priusquam eas.
Ne si quid interim (ut est sagax) ei per hos
Subdoleuerit, meditetur aut fugam, aut suam
Matrem subornet lachrymula, ut se liberet.
Did. At unde castigauero? nam cadere
Palam omnibus causa latente haud congruit.
Gi. Heu, causa talis est, ut & tandem mihi
Mala pertimescam, & filio. Praeter dolos,
Mendaciumque, quae & ipse crebro expertus es,
Praeterque furta casei atque butyri,
Praeterque furta carniū atque piscium,
Etiam subinde sustulit pecuniam. Did. Hui.
Gal. Quapropter obsecro tuam prudentiam,
Ut corrigatur ocyus, dum foris ero,
Mecumque coenaturus ad sis vesperi.
Did. Referenda gratia est, libensque quod rogas
Prius exequar. Gal. Quod atque dictum oportuit,
Venare quonam transtulit. Did. Rima bimur.
Quantum negotium parentibus suis
Plerumque liberi ingerunt. Disc. Didascalus
Redit, Petrus absque controuersia

Cædendus est, non absq; causa enim pater
 Severitatem præferbat pectoris.
 Did. Silete: sequimini, mihi exequenda sunt
 Alia priusq; abiuro. Dicit. Quid, dixeram?
 Did. Cædendus est puer absq; controuersia,
 Quod cum Cabisco fuit ei conuiuio.

¶ Scena .III.

P Didascalus. Petrus. Discipuli .4.

Roferte flagra Clauiger. Petrisce ades.
 Pet. Quid vult? Did. Ades, paucis loqui tecum volo.
 Pet. Adest Petrus. Ecquid in me criminis?
 Did. Tu solue subligaculum: parentur ij
 Quoq; qui futuri sunt mihi adiutorio.
 Pet. Qui cedat omnino innocēs? Did. Tun' innocēs?
 Tu præter ouem, calem, & alia plurima,
 Quæ sustulisti ex ædibus creberrime,
 Neutiquam pepercisti patris peculio,
 Et innocēs? Pet. Id nemo mihi probauerit,
 Neq; mater ynq; tale de me dixerit,
 Quam huc aduocatam oportuit (si mecum agas
 Iuste) priusquam cæderet, vel testibus
 Probato, quod falso astrais. Did. Quod ex tuo
 Parente didici, non potero non credere.
 Pet. Vernaculi mendacibus credit pater
 Instinctibus, Nego, ni probetur testibus.

Did. Nos iudicis testisq; fungimur loco.
Tu cæditor, vos tendite ac dissoluite.
Pet. Heu Did. Viuam ad vsq; cutem, videbo si queant
Hæc flagra testem accersere. Protendite,
Tenete fortiter. Pet. Innocentem cæditis.
Proh Iuppiter quid patior. O Deum fidem, ô
Præceptor, ô præceptor. Did. Es adhuc innocens? Pet.
Haud quaq;. Did. adhuc testes ne? Pet. testis ipse sum
Ego ipse sum furti omnium. O Did. at quo elata sunt?
Pet. Cabisco & alteri Stypisco tradidi. O.
Did. Digni profectò quibus furantur pluri.
Quid reddideret? Pet. Furta præter sua nihil.
Miserere sat cæso. O Did. Patrabis a modo?
Pet. Nunq; patrauerò, Did. A modo te corriges?
Pet. Correxero, correxero; miserescito.
Did. Surgat, Sedete in classe quisq; propria.
Cauet Petrisce, ne quid vltra exaudiam. Pet.
Meminero dum tempus sinet. Did. Quid murmurat
Nequã? Pet. Nihil. Did. nequissimũ ingenium istud est.
Cate. Disc. Fugit præceptor, excurrit schola,
Vin' huc reduci? Did. Hem, currat in malã crucem.
Pet. Vah sordide ac pedunculose Didascalæ,
Meminero dum queam. Disc. Minatur, obstrepit,
Lapidesq; mittit, Vin' citiprehendimus?
Did. Nolite filij, suo se tempore

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

Ipfus'prehenderit, ipfus irritiuerit.
 Vos expedite ad alia quæ propofueram.
 Vbi paululum quieuerim,conceffero.
 Disc.En expediti te foris morabimur.
 Vt iam Petrifcus vlulat ante aedes fuas.
 Matrem illico videbimus procedere. Pet. Heu
 Mater mea, obfecro prodi foras. Disc. Opus ingredi

¶ Scena III.

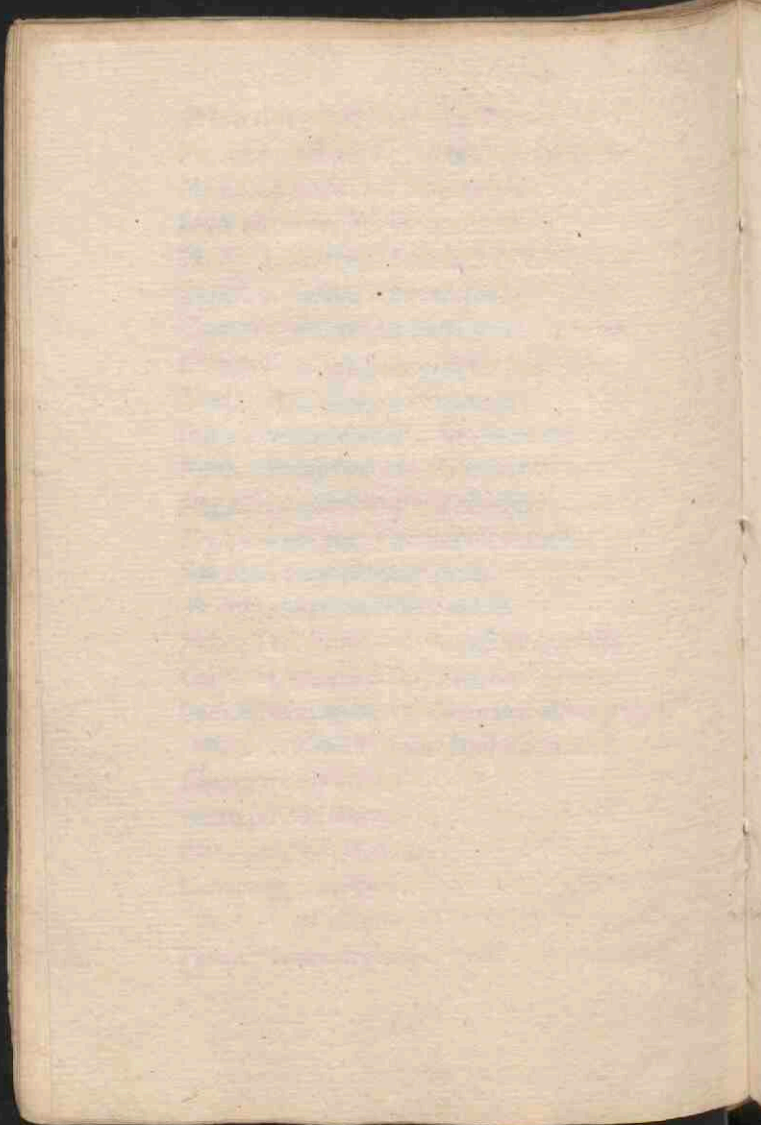
Myfandra. Petrifcus.

Q Vos eiulatus audio pro his aedibus?
 Quis lachrymat? Tun' mi Petrifce lachrymas?
 Pet. Ego lachrymo mater. My. Fatere quid accidit.
 Num cæfus es? Pet. Grauiſſime ô mater flagris
 Acerrimis. My. Quid feceras? Pet. Perſus nihil.
 In innocentem enim hoc modo bacchatus eſt
 Didafcalus, vide vt cutis mea lacera eſt,
 Vt membra liuent, vt rubenti fanguine
 Infecta veſtimenta ſunt. My. Papæ quid hoc
 Mali? Perinde ac in latronem ſauijt.
 Pet. Id diceres, ſi me videres diſtrahi.
 My. Mitte hæc, quid inquæ feceras? Pet. Nihil quidē
 Commiferam, verum pater meus prius
 Quæ abiret, accuſauerat me criminis.
 My. Pater tuus te criminis? De quo obfecro?
 Quæ adulteria, quæ ſupra, quæ ve furta ſic

In te acriter puniſta ſunt? Vnde arguit?
Pet. Dicere vereor. Et ſi innocens furti arguit.
Me mala, pyra, ficus, nuceſq; dixerat
Sed & oua ſape ſuſtuliffe ex ædibus.
My. O animoſ truces Didaſcali. Minutula hæc
Delicta caſtiganda erant tam ſauiter?
Quanam (malum) dementia & patrem tuum
Eò impulit, vti te iuberet propter hæc
Tam atrociter laniarier, lacerarier,
Etiam ſi ea ipſa admiferiſ? Pet. Pol, neutiq;
Mater, Liturgus hæc patri falſo omnia
Suggeſſerat, pluribus at ipſe obnoxius.
My. Lyturgus hæc? Mecactor hic veſaniae
Suae dabit penas, ſategero quoq;
Vt neuter impunitus iſthuc egerit.
Mecum Petriſce mi domum ingredi, vt tibi
Calido incubanti lectulo permollia
Fomenta & vnguina adhibeam. Pet. Mater praxi.
¶ Chorus ſcholaſticorum, Iambico dimetro.
Amor parentis in ſuos
Sit temperatus liberos,
Ne moribus petulantium
Conniueat, ſed arguat.
Si indulgeat laſciuiæ,
Parcatq; lentis virgulis,

Proteruentes tenerit;

Necq; vix subduxerit.

Lucretio gnatus cruci

Cum adduceretur ab osculo

Nasum momordit. paruulo

Quia fuerat indulgentior.

Quid necuit Heli ac liberos

Vna die, nisi blandior

Corruptio, & remissior

Impuberum educatio?

Quin David Ammon passus est

Casum ense fratris Abessalom.

Quòd non sororium ob stuprum

Redarguit clementior.

¶ Actus Secundus.

Scena Prima.

Philochrysum sola. Iambici trimetri.

Bellum diurnum plus timent mei amiculi

Duo cum Didascalo in schola, q̄ singuli

Nocturna mecum praelia in thalamo aggredi.

Et ob hoc meam hanc operam locabo tanto eis

Lubentius, quanto obsequi malunt mihi in

Complexibus, q̄ in lectione Didascalo.

Videbo & explorabo, ne Didascalus

Fortassis inconsideratos opprimat.

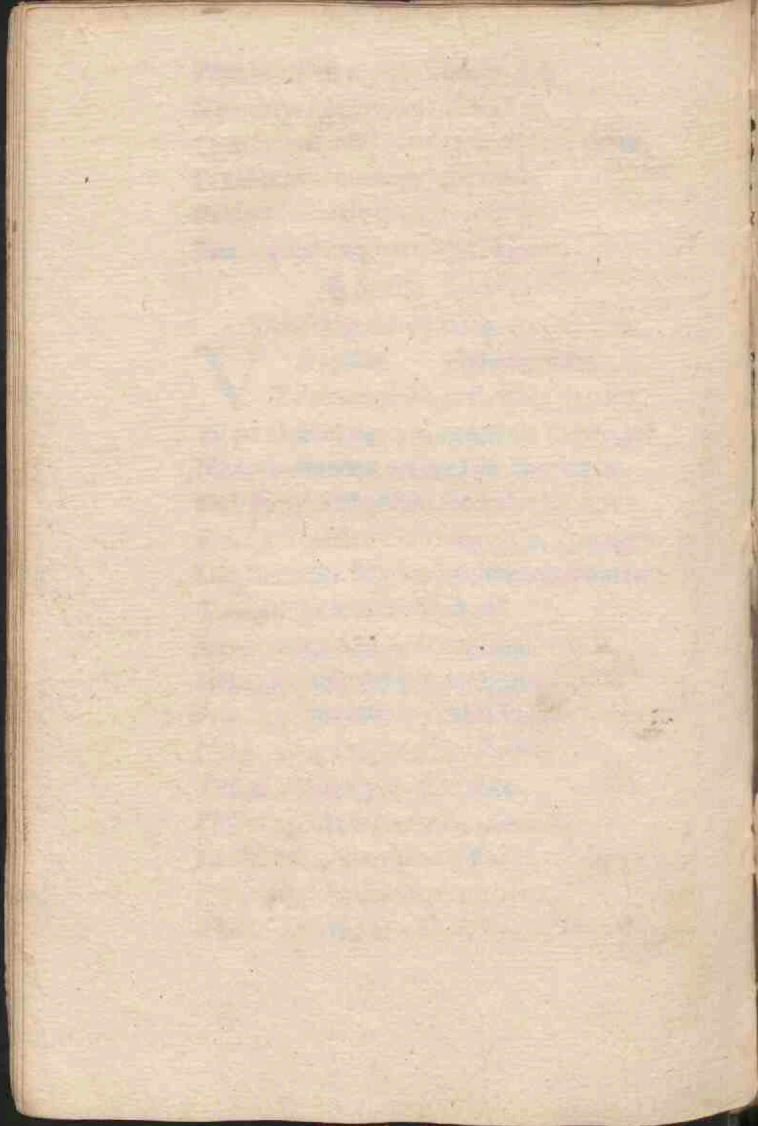
Pape, ipse adest repente subdolan, suis
Stipatus (vt solet) vndiq; auditoribus.
Quid facto opust? Inrò recurrendum ocyus,
Et indicandum a malis, si quo modo
Præsentibus malis quæ ant occurrere.
Neq; fugiendi neq; latendi hic est locus.

¶ Scena .II.

Didascalus cum .4. discipulis. Cabiscus.

V Stypiscus. Philochrysum.
T dixeram prius, prendite alacriter
(Si occurrerint) nequissimos, ne aut impetu, aut
Minis eorum terga vertite. Disc. Neutiquam.
Did. Pulsabo ad ostium. Recludite has fores.
Phi. Quis pulsat ostium meum? Ca. Præceptor est.
Did. Recludite. Sty. haud recludimus, quin te magis
Tuosq; disturbamus ædibus, nisi
Sponte redeas. Did. Aperito tu mulier fores,
Nequando iure consulatus te arguat. Disc.
Præceptor in te lotiū. Sty. habet. Phi. tun sordide hos
Meum relinques ostium? Sty. Cabisce ades,
Tu saxa, coctilesq; lapides suffice.
Philochrysum tu profer huc plus lotij.
Eacile hunc aristarchum ædibus repulerimus.
Pedunculose, sordide, ac phanatice
Nondum recedis ab ædibus? Disc. Petra ruunt,

Præceptor effuge. Did. Irrita hæc industria est,

Captanda consilia altera. Heus tu Clauiger

Accede consulem, roga mittat duos

Lorarios, qui corrigendos exigant.

Curre, hoc loco vel in schola morabimur.

Disc. Factum puta, curro, reuertor, hic resisto.

Ca. Vt iners & ignauus modo astat turpiter.

Abi cruenta, haud amodo casurus es.

Did. Sin' ego cecidero, ca det ipse carnifex.

Vetus est parcemia. Sin' patrem tuum audias,

Pòst vitricum auditorus es. Quid filij,

Quid mihi rebelles improbè auersamini,

Præter meam eruditionem, quicquid est

Et honestum, & æquum, & vtile, & pium? Annihil

Vos pudeat horum? Annon Dij vlciscantur hæc?

Similè sne vestri cernitis passim cruci

Gladiove adactos emori infelicitè?

Descendite heus descendite, vt peiora non

Patiarmini. Sty. Quas tu cruces, quosq; gladios

Nobis paras vanissime? Hinc si non abis,

Saxis tuo illis cerebro hanc plateam

Tuo cruore purpurabo. Abito dum.

Disc. Hem, saxa mittitis in Didascalum impiè

Saxa ne remittimus? Did. Tacete, quiescite.

Præstat latendo iniuriam mihi fugere,

Q̄ multa respondendo vincere. Expedi
Redire dum lorarij veniant, quia
Cum stulto inire prelium, stultissimum est.
Eamus, ante ludum adest muliercula,
Quæ me expetit cōuentū, vt autumo. Dis. Refuge.
Mater Petrisci ea est. Did. Noua ea cententio est.
Vos introite.

¶ Scena .III.

Myfandra. Didascalus. Petriscus

— **S**ordide plagosēq̄
Didascale, vt quid in meū hunc sic filium
Crueliter grassatus es? Non sic feræ
Trux carnifex, non sic feræ à venaticis
Canibus solent lacerari, vt hic tenerrimus
Laniatus est. Did. Sile parum muliercula.
My. Egon' tibi silebo pestis? Egon' tibi
Silebo? Vix me contineo, quin in tuos
Manibus capillos euolem. Did. Quis te malus
Genius agitat muliercula? An nulla ratio
Tibi reliqua est? Quo fine tandem filium
Tuū in hanc scholam mihi tradidisti? Nunquid vt
Post scelera, postq̄ flagitia, impunita sit
Nequitia? Peniculove vulpis vapulet?
Nonne erudiri volueras, cum adduceres?
Et pro sceleribus corrigi? Eruditio haud

(Ut is vel inuitus fatetur) defuit.

Cur ergo vis sola absit huic correcti *io*

Pluris facis doctrina & eloquentia,

Quæ moribus pulcherrimis fere præditum?

My. Non vitia corrigi, sed euiculam veto

Innoxiam excoriarier. Fera bestia

Hæcine tua est correctio? Iam didicimus

Quæ sæpenumero audiuius, quonam hæcenus

Facto vltus es nostris tiranne liberis,

Probis satos parentibus & innoxios

Sinamus ita cædi, trahi, maſtarier?

Did. Innoxium vocas, qui adhæſit noxijs?

Qui rem tuam domesticam furto abſtulit,

In ganeumq; tranſtulit? Qui in fornice

Latens vagabundusve sæpe ſchola abſuit?

Pet. Mentire ſingula. Ego ne mater patiar hæc?

Did. An mentior, qui à patre partim iſthæc tuo

Partim ab alijs vera didici, partim quoq;

Mihi ipſe faſſus es? Pet. Ego faſſus ſum tibi?

Mentiris ædepol. Did. At hic grex teſtis eſt.

My. Fors verberare extorſiſti, vt aliqua diceret.

Et quid, ſi (vt aſſueuere pueri) vel pyra,

Vel mala, vel ficus, vel hiis ſimile abſtulit?

Did. Adde oua, carnes, caſeum, & pecuniam.

Pet. Mentitur impudens. Did. Vel ego, vel tutemet.

My. Quid audio? Tantilibus hic puer audeat

Vel istiusmodi vel obulum attingere?

Did. Et felium catuli subinde lebetibus

Carnem extrahunt. Mihi crede mulier, si finas

Adolescere hoc pacto tuum puellulum,

Vereor cruce tandem adultum nutrias.

My. Quas tu mihi obtrudis cruces homo omnium

Deterrime? Egone filium meum cruce? Pet. Hem,

Egone cruce? Cædamus. My. Impudens caput,

Did. Te contine mulier, aliqui ad consulem

Duci iubebo, adsunt enim Lorarij. Pet. Heu,

Cædamus hinc mater. valeat. My. Haud sic tamen,

¶ Scena .III.

Lorarij. 2. Didascalus. Discipuli. 2. Polymathes, &

Philomathes. Versus tetrametri seu cætonarij.

A Bi domum impudens, bonosq; desine in-
cessere viros

Conuitijs, si non velis (vt merita) cras traducier.

Salve mgr. Did. vosq; auete pbi viri. Lo. πῦ λυγῆος

ὄψυπερος ἔι. Did. qd ita? Lo. ga pbitatē inesse pspicis

Vtriq; n̄m, q̄ hæctenus quidē vtriq; nullus credidit.

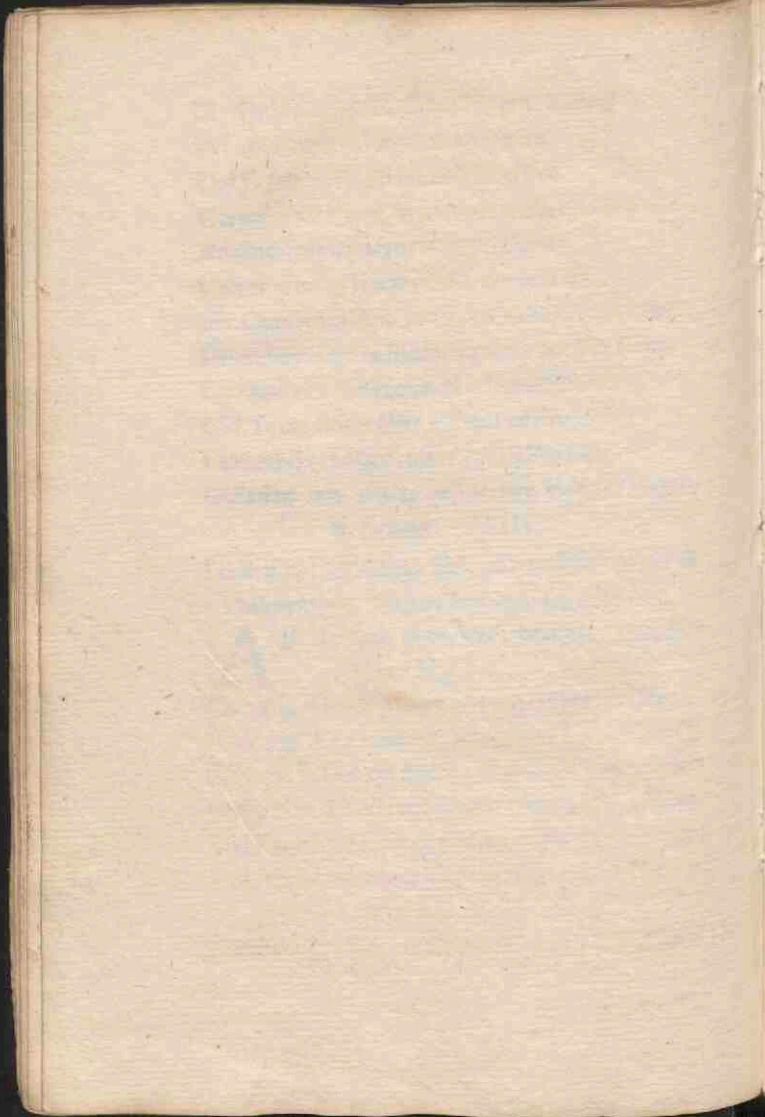
Did. Facete. Lo. Erat cū muliere mala (vt video) tibi

Did. Nec id in frequēs ludimgr̄is, quis (cōtentio,

profectò miserima est

Conditio. Lo. Lites redimeres has, vulpiūq; cæderes

Peniculis. Extra iocum: quid aduocasti nos duos?
 Nostra indiges opera? An rebelles, q̄s oportet corrigi,
 Sese erigūt? Did. Audite me. Meretricula in vicinio est
 Cui se applicant duo ex scholasticis meis nequissimi,
 Quos corrigendos dum volebā adducere, obdito ostio
 Missis lapidibus propulerunt desuper, quapropter &
 Opus mihi vestra est ope & prudentia, sed maxime
 Auctoritate publica. Lo. Iuu. ibimus pro viribus.
 Precede, duc nos ad locum certaminis, quia pugiles
 Tuos videre perlubet, cum quibus oportet congregari.
 Did. Eam? Dis. an cōcedim? Did. manete, p̄stolamini.
 Poly. Veli natib? Immo tergorib? illis, quib? tot vbera
 Immorient, horreo memorās. Tu clauiger virgas para
 Pulsant domū. Phi. n̄ri silēt. Poly. introgrūpūt viribus.
 Phi. En alter exilit, tenet magister, alterum extra hunt.
 Sequitur meretrix euilans. Poly. Fortasse cęsa fustibus.
 Viden? vt manu uersa retūdatur? Phi. Video, vice sauciij
 Po. O utinā & ipsā huc pertrahāt, dissauiandā mastyge
 Phi. En iam reuincti funibus, ducunt haud secus ac solēt
 Fures philacæ adducier. Poly. Spectaculū lepidissimū.
 Iam quicquid irrogauerint, probri aut doli mulctabit,
 Verū quia adsunt proximi, cedam? intrō. Phi. Ita censeo.

¶ Scena V.

H Lorarij. z. Didascalus. Cabiscus. Stypiscus.
 Os haftenus nostros recipe mgi, & scholastico

B iij

**Ex more corrige, alterum seruabimus dum tu alterū
Cæcideris, nequid tumultus interim in schola excitet.
Did. Solue. An Cabisce non foret modo honestius, me
audito ad has**

**Spontaneum venisse plagas, q̄ per hos turpissimè
Trahi ministros publicos, & hãc mouere tragœdiam?
Ca. Cædes modo, at non a modo. Did. Faxit Deus, verū
Ne postea te cædat atrox carnifex, q̄d est meū (caue,
Nunc exequar. Lo. Quo priuilegio secundus vapulas?
Ante superior ille nequitia, prior quod vapulat?
Sty. Ridete nunc, fortassis olim non a deo ridebitis.
Lo. Cessent minæ. Numerà Stipisce quot nam cottabos
Socius ferat, perferre cū te totidē oporteat. Sty. Truce
Vos glutiant, vorent lemures, & ater tartarus.
Me vos quoq; enecabitis? Retaliabo si queam.
Lo. Probè salutat nos, habenda gratia est. His vinculis
Soluatur, atq; vestibus spolietur, vt eò alacrior ad
Pugnans fiet, nostrorūq; munere hoc modo expeditius
Fungamur. Sty. Hui, Lorarij me soluerint? Lo. Lorarij
Possunt ligare & soluere. Huc profer lacertos, ne simul
Cum Sofia Plautino & ante cottabos pugnos edas
Atq; colaphos. Prob⁹ ē. Soluta cingulo tunicā abstrahē,
Thoraca laxa, vt viuam ad vsq; cutē facile Didascalus
Indusium mox auferat. Sty. Diespiter vos perduat.
Lo. Redit didascalus, vt salutis ratio & ordo postulat.**

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

Vocatum ad vltimum modo accubare faciet ferculum.
 Did. Eho, altero hic festiuior, qui se apparauit praelio.
 Lo. Nos antagonisten nouum tibi ante preparauimus.
 Præter tua vnguna nil ferè deſyderatur amplius.
 Propter minas linguæ & virulentiam, noſtram hanc eſt
 Operã locauim⁹. Di. pbe actũ, & hũc athletã inunxero.
 Ades ſceleſte. Nonne magis decebat auſcultare mihi,
 Q̃ hoc ſchemate, exẽplisq̃ peſſimis palãm traducier⁹
 Sty. Traducitis, traduxerõq̃ vos, ſua ſi occaſio.
 Lo. Abi data eſt nobis prius iam occaſio hæc. Videtõ ne
 Etiam ſecundo detur, & pœniteat impudentiæ.
 Quid tu fugis poſt verbera? Stultã facis rem, ſi quidem
 Licuiſſet has plagas fuga euaiſſe, prudentiſſimam
 Profeçtõ iudicãrẽ. At vbi iam caſus eſ, quorſum fuga?
 Numera ſodalis cottabos, animosq̃ mœſtos explica.
 Ca. Explicuero mox Baccho, dapib⁹ & puellis cãdidis.
 Lo. Eho puer, tu Veneri, Iaccho, epulationibus vaces?
 Ca. Vobis quoq̃ inuitis. Lo. Et vnde tibi pecunia? Ca.
 Et quid ad
 Vos attinet? Lo. Iam ad eſt ſodalis. Ca. Commodum⁹
 Lo. Sequitur quoq̃
 Preceptor. Ca. Ad coruos, neq̃ amodo mihi p̃ceptor eſt
 Valedicimus palãm tibiq̃ litterisq̃, & Iudo huic.
 Sty. Valedicim⁹, meminerimusq̃ oli, vbi fuerit occaſio.
 Did. Abite, abite vel ad crucẽ, dum neq̃ ſuauiſibus quidẽ

Neq̄ asperis corrigimini. Cab. Vah sordide. Stey. Vah
carnifex.

Lo. Valeant magister hi improbi. Did. Caueant sibi,
quod muneris

Mei fuit subiui, habeoq̄ gratiam vobis viri
Fortissimi, mecum p̄ adeste in pr̄adio. Lo. Placet. Iterum
Illi ad suū redire p̄t̄ibulū. Did. Doleo. Vos sequimini.
Crepit ostium in vicinia, vitanda turba. Sequimini.

¶ Scena VI.

Myfandra Petruscus Versus septenarij.

Vir abest, Liturgus abest, familia abest, vacant
plateæ,

Vacantq̄ vicinæ domus. Quid sola ego obtuebor

Deses parietes? Feriæ ne publicæ? Petrusce

Ades (est enim quod filio mandem, priusq̄ abibo ad

Philœniã atq̄ Euodiã) Heus prodis ne? Quid moraris?

Pe. Matercla p̄st̄o sum: quid est q̄d mea opera curatū

Voles? My. Cape has clauēs, domū dū rediero curato.

Pe. Curabo. My. Adibo proximū œnopolion ad amicas

Veluti sponondi. Si pater vel si Liturgus veniat,

Tu traditis his clauibus me accerse, modò requirant.

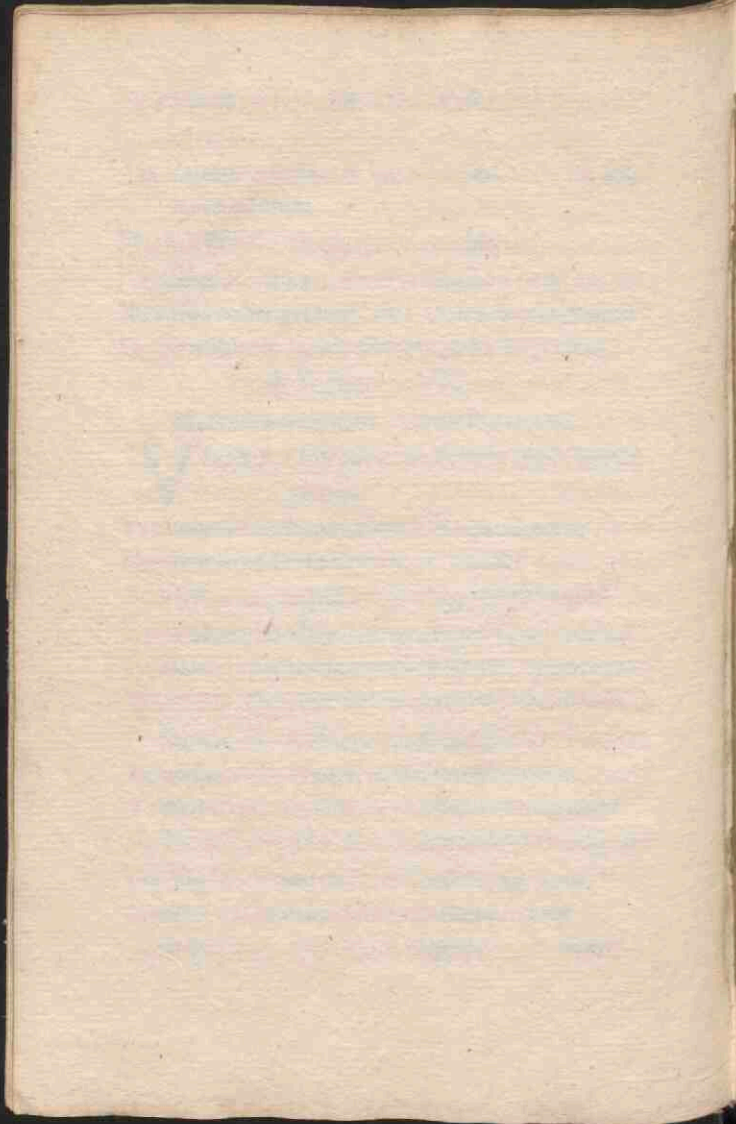
Pe. Faceſſo, verū ad ludum vt exeam statim necesse est.

My. Vbi feceris quæ iusserim dimifero, quocunq̄

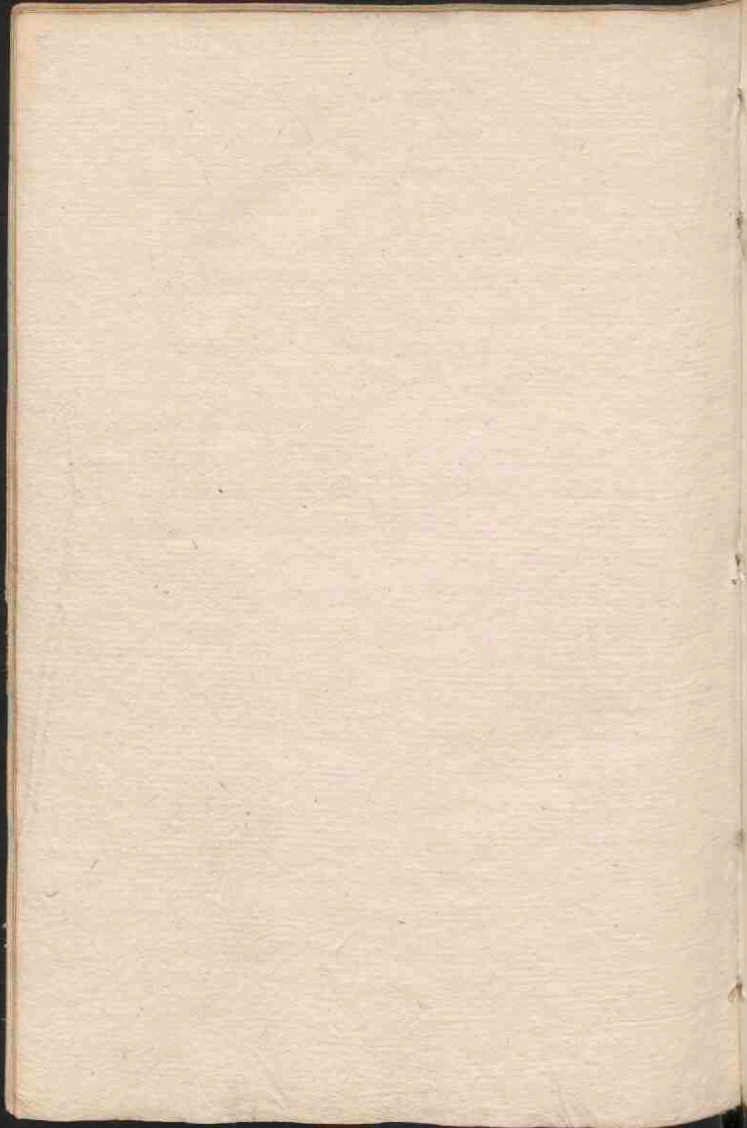
Libuerit ibis, interim claudenda claudito, atq̄

Siqua aperienda aperi. Caue nequid domesticarum

Mignate rerū pessum eat. Pe. Mātercula id cauebo.
 Euax, mihi omnia credidit mater mea his collatis
 Mihi clauib⁹. Iam intra Petrisce ad quasibet parētū
 Opes. Reclude matris abdita scrinia, vt pigmēta &
 Piper eximas. Aperi patris thesaurū, vt inde argenti
 Quantum citra notam audeas, tollas. Adi securus,
 Nam solus es sine arbitris, fortibusq; pessulū obde,
 Nequādo callidus Liturgus opprimat te incautum.

¶ Chorus versu dimetro.

Q Vanq̄ probi infestos sibi
 Semper tulerunt improbos,

Tamen fuerunt ante nos

Fœliciora tempora.

Iam ridet auditor suum

Didascalum, puer senem,

anctum prophanus, impius

Pium, parentem filius.

Iuratio, deuotio,

Obsœcœnitas, lasciuia,

Furtum, dolus, procacitas,

Pueros cum ephebis occupant,

Mores parentum lubrici,

Amplectitur quos puerulus,

Nimia quoq; indulgentia

Causa atq; fomes omnium est.

His itaq; non medebimur,
Nisi tum parentum tum boni
Didascali vitæ integra, &
Correctione acerrima.

Stultitia si ligata sit
(Schlomonis ex sententia)
In corde pueri, virgula
Sæuiores fugabitur.

Nam virgula dum cæditur,
Non corpus ipsum occiditur,
Sed liberatur ignibus
Cæsi anima horrendis tartari,

Quis enim impossibile sit
Corrigere, quem Deus oderit,
Cædendus est tamen impius,
Quo habeant timorem cæteri.

¶ Actus Tertius. Scena .I.

D Liturgus. Petrus. Septenarius.
Iulius moratus est me Iulius, vt Diomnes
Morentur ipsum in distrahendis carnibus vicissim.
Quod commodū sibi sedulo inuestigat, ad quid alijs
Incommodet, perpendit ipse neutiq;. Nam certo
Est certius, si verbera euadam, hera mihi maledicta
Mox ingeret, magnæ infidelitatis insimulabit.
Hærus modestus est, hærus trāquillus est, Contra, illa

The first part of the book is devoted to a general
 description of the country and its inhabitants.
 The second part contains a list of the principal
 towns and cities, with a description of each.
 The third part is a list of the principal
 rivers and streams, with a description of each.
 The fourth part is a list of the principal
 mountains and hills, with a description of each.
 The fifth part is a list of the principal
 lakes and ponds, with a description of each.
 The sixth part is a list of the principal
 islands and islets, with a description of each.
 The seventh part is a list of the principal
 harbours and bays, with a description of each.
 The eighth part is a list of the principal
 fortifications, with a description of each.
 The ninth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The tenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The eleventh part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The twelfth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The thirteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The fourteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The fifteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The sixteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The seventeenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The eighteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The nineteenth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.
 The twentieth part is a list of the principal
 castles and towers, with a description of each.

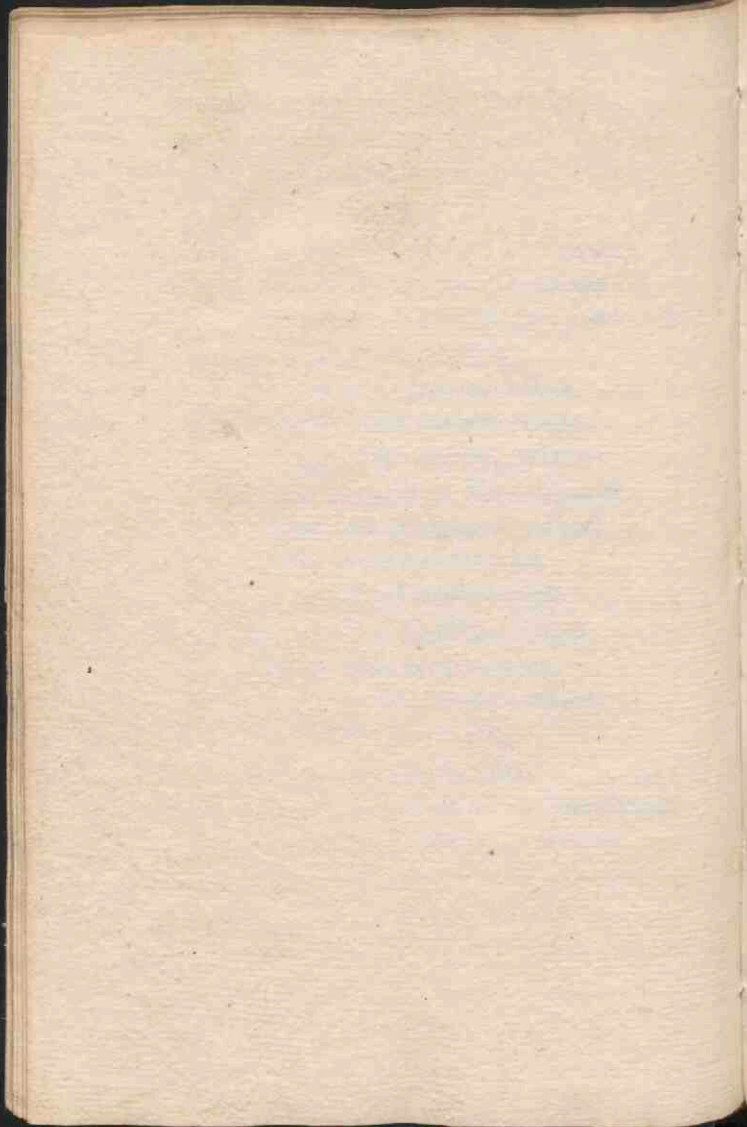
Væh mihi, redit pater, ni fallat oculus. Ipsus
Est, aliquid vt me hoc explicem pauore cōminiscar.
Adueniat, est quod facile persuadebo, obit cōmentū.

¶ Scena II.

Galenus. Petriscus. Mysandra. Trimetri.

VBi sūt libri Petrisce? quin scholas adis? Pet.
Sub vestibus p̄. Gal. explica, ne (quæadmodū
Edoctus es) furtum rei domesticæ
Suffarcinaueris. Pet. En pater mi codices.
My. Plus satis in vno exhauriendo congio
Morata sum, quòd non venirent, quæ tamen
Dudum mihi sponponderant. Nunc tempus est
Parare, vesperi quæ cden. la sunt. Quid hoc?
Eho, redit Chrysippus hic solito prius,
Rursumq; vexandum Petriscon excipit.
Scrutatur, atq; territat. Quid hoc (malim)
Dementiæ? Si impunè puerum læserit,
Mysandra non vocabor. Hand me deditus
Examini videt. Morabor in ostio,
Vt candidè excipiam virenti verbere.
Gal. Esto, sed hac iter ad. scholā? Pet. Non est pater,
Verum ad meam materculam (vti præceperat)
Vocandam eo. Gal. Quo mater abiit? Pet. In forum
Pater, quo emat quod erit necesse vesperi.
Gal. Abi, caue mendacij ne te arguam.

Pet. Successit hoc, iam adibo praefectos meos,
 Vbi matri adesse patrem atq; seruum dixerō.

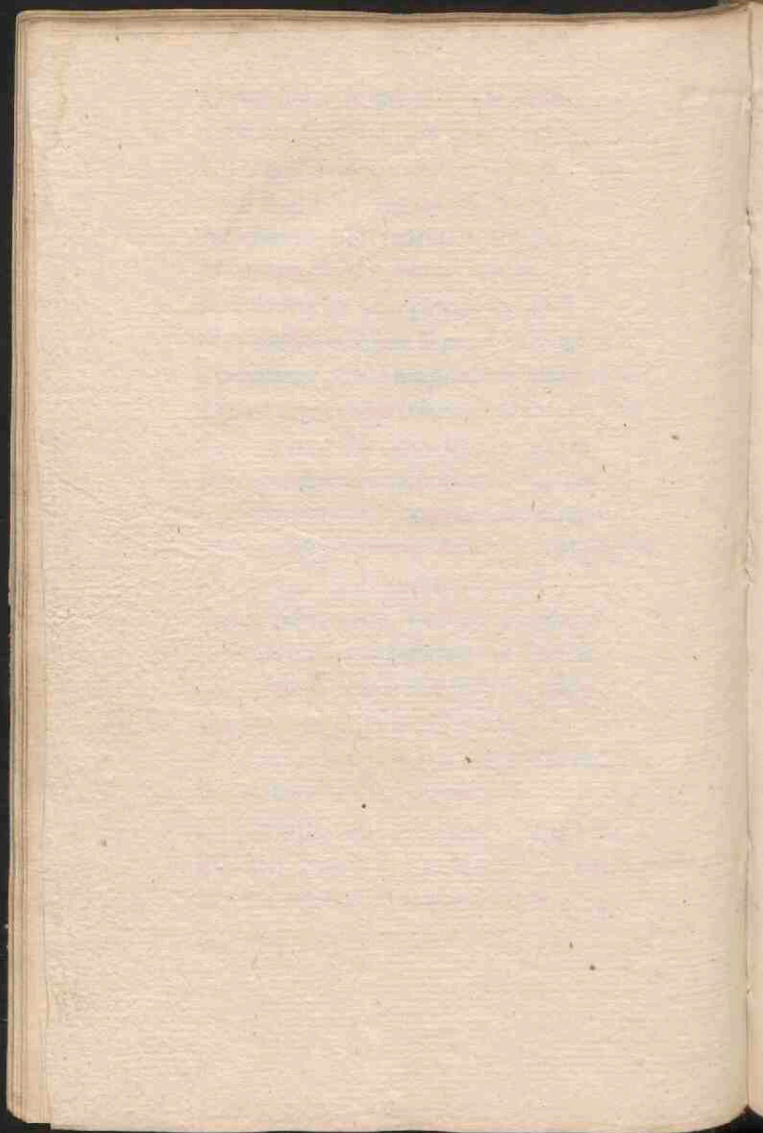
¶ Scena .III. Galenus. Myfandra.

N Il mihi boni praesaga mens de filio
 Promittit: vna heu mater in culpa est, suam
 Demens per indulgentiam, quod funditus
 Corruptur, Si obnitar illi, aut arguam,
 Mox gliscit odium, & iurgium, & turbatio. At
 Quid, In ostio ipsa? Profecto sunt quae non satis
 Cessere ei ex sententia, pallori enim
 Vultus rubor permixtus isthuc indicat.
 Quid pestilentius viro sit pacifico
 Muliere mala? Non aspides, nontigrides.
 My. Impie, cruenta, edax tuorum viscerum,
 Quid in meum gnatum tuos animas truces
 Iam prodidisti, vt instar pecudis redeat huc
 Laniatus? An paterna mens tam dura sit,
 Vt filium suum adeo discerpi velit,
 Te praeter vnum in baluam mutabilem?
 Gal. Vxor tuis moderare paulum affectibus,
 Sermonibusq; breuibus aurem accommoda.
 Scis cur puer percussus est? Quid fecerit?
 Non pro leuiculis aut mimuliculis (quod &
 Fortassis arbitraris) his affectus est
 Plagis, sed ob mendacia, ob suria, ob mala

Furum sodalitia, quibus cum ingāto
Verfarier didicisti, scholasq; omittere,
Eap; propter isthuc (vt decebat) vlmeis
Cadi flagris, non vngulis discerpier,
Mandaueram. Id crudelitatis arguis,
Id impium, id vel beluinum iudicas,
Si ob scelera sua puer parenti vapulet?
Non hoc sacris iustum & prophanis legibus?
Non æquum, honestum, & patriæ assuetudinis?
Quin te mage ausim ex iminum caput omnium
Contendere, vtpote quæ sua indulgentia
Pueri indolem alioqui bonam corrueris.
My. Mentiris isthæc omnia infulsum caput,
Num annos puer vix quatuordecim habens, tibi
Scortabitur, furabitur, bacchabitur?
Egône eidem omnis mali dedi originem?
Hem tibi caput stolidissimum. Sic discere, sic
Discere obloqui mendaciter mihi impudens
Nugator, infontemq; cadere filium.
Gal. Prima hæc feram mea vxor abs te verbera,
Verum secunda si feram, iam nescio.
My. Feres secunda & tertia, modò pergis hoc
Modo loq. Ga. heu. My. ne fle miser. Ga. certè miser.
My. Sic terge ocellos, atq; abi in malam crucem,
Nam senties peiora, si reuerteris.

¶ **Scena .III. Gnorymus. Galenus. Mysandra.**

S Trepuit domus vicina turba aut iurgio,

Videbo quid fiet. Galenus astat hic

Pro scribis. Heus vicine quid faciem fricas?

Quid lippium oculi? Quid a gri passus es?

Gal. Fumosa domus est, & oculis meis nihil

Fumo molestius, adeoque cum mea

Vxorcula iurgatus exeo, propulit

Fumusq; **Gno.** Quid, fumus? Cū & ipse annos decē

Habitauerim hanc domum, nec vnq; (quod sciam)

Fumo molestam passus sim. **Gal.** Sic est. Vide.

Gno. Videbo vbi hic fumus? **My.** Scdo ades impudēs?

Feras scdo oportet: hem tibi. **Gno.** malim. **Ga.** habet

My. Tum es? Virum putabā, Abi, quod habes, tene?

Gal. Redit. Quid est? Fumosne nondū expertus es?

Gno. Haud miror equidē q; modo hæc fumosa sit,

Cum extra focum ligna ardeant virentia.

Cuius domus tali rogo haud fumosa sit?

Cuius oculi fumo pari non lippiant?

Gal. Ha ha he. Te & experirier fumos meos

Oportuit? **Gno.** Vicine eamus obsecro,

Et optimo vino serenemus oculos,

Meroribus medeamur his Bromio sacro,

Latisq; poclis abluamus tristitia.

Gal. Placet. **Gno.** quid age dic mihi Galene, quid tibi

Cum illa negotiis Gal. Audies. Gnatum meum,
Q. clanculo quædam domo abstulit, acribus
Cædi flagellis iusseram. Gno. Merito quidem.
Gal. Id vxor ægrius ferens (quia filio
Indulget vltra q̄ fat est) me primulum ex
Agro reuersum obiurgat impudentius.
Cum deinde totius mali ipsam dicerem
Fontem atq; originem. virentem insaniens
Fustem meo illidit leuatum vertici.
Gno. Post tale tonitru hymbrem sequi necesse erit
Sed sustines? Gal. Non sustinerem Gnoryme,
Si mihi per inde placeat ac tranquillitas
Turbatio. Primum huc feram, non alterum.
Gno. Dum animus quiescit coniugis, secreto adi,
Expostula acriter cum ea de singulis.
Si lenitate flexeris, longe optimum,
Gal. Et hæc mea est sententia. Gno. Hem, cedam hæc
Contraq; curas hauriamus congium.

Chorus. Iambico dimetro,

CReata sunt solatio
Baccho dicata munera,
In gaudiumq; danda sunt,
Sumenda quoq; mœrentibus,
Sumendo sunt mœrentibus
Pro temperato gaudio,

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a list or a series of entries, though the specific words are not discernible.

Non regibus nec satrapis,

Ne iusta & æqua negligant.

Si hostis greges abegerit,

Si cura mentem prefferit,

Si vxor malis me affecerit,

Vinum bibendum porrige.

Dum mea megæra in me furit;

Dum blaeterat, dum perstrepit,

Dum illidit anlam vertici,

Vinum bibendum porrige.

Porrige bibendum largius

Vinum duosve congios,

Vt mens dolore tabida

Per Libertum refloreat.

Dum flauet in calice merum;

Dumve exiluerit poculo,

Caue modum ne excefferis,

Gulæve nimis indulseris.

Nam blandius solet ingredi;

Ridentis instar pueruli,

At nisi modum seruaeris,

Mors a spidis momorderit.

Si biberis immoderatus

Quod gaudio creatum erat,

Iram, probrum, libidinem,

©

Similesve pestes imbibes.

Cui vah? cui querela? cui

Plaga? cui discrimina?

Viro qui Iaccho deditus

Studet hauriendis poculis.

Mediocritatem igitur tenē,

Ne plus minusve sumpseris

Necessitas quàm postulat.

Extrema enim vitiosa sunt.

¶ Actus Quartus.

Scena Prima. Iambici senarii.

Petriscus. Cabiscus. Stypiscus.

Illa regressa, adibo praefectos meos.

Planè futurus luce clara acceptior.

Adeste focij, adeste amiculi, ostium

Reserate quàm potestis hoc citissimè.

Ca. Congerro salue. Quid agitur? Sana est cutis?

Pet. O mi Cabisce, quot ictibus nates meas

Laniauerat Didascalus. Qui amabò die

Vtriq; vestrum cum magistro conuenit?

Ca. Prorsus nihil. Nam venit huc violenter, vt

Nos in scholam perduceret, sed lapidibus

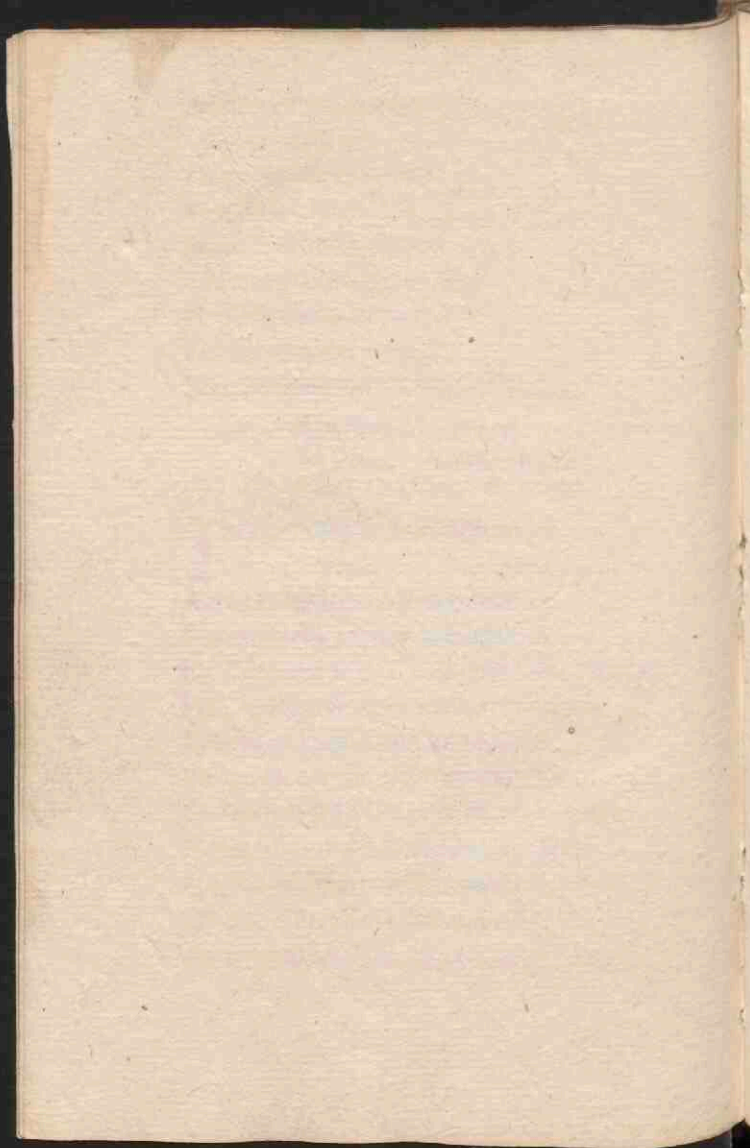
Abactus est. Misit ministros publicos,

Quibus resistere non valentes, sa uiter

Vincti sumus, tracti sumus, cæsi sumus,

Tam immāniter Petrisce, vt hūcer offior
 Nostrum vtriusq; sit cutis, q̄ scabra ouis,
 Aut omnium qui in compitis stipem rogant,
 Meis medentur clamibus Philochrysum, &
 Socij Philargyrium. Pet. Suanis vnxio.
 Ca. Quid plura? Vterq; seholis renunciauimus;
 Pet. Et ego renunciauero, si cesserit
 Materculæ ex sententia. Iam amiculi
 Videre, quīs me dotibus fortuna
 Beauerit. Videte cinnama, zaccarum,
 Piperq; plurima. Sty. Per Aphroditen plurima.
 Pet. Nondū omnia. Sty. hui, quid subligaculo erues?
 Per Herculem pecuniam. Ca. Pecuniam?
 Sty. Pecuniæ (ita me Mercurius amet) satis.
 Pet. Videte nunc. Sty. O Iuppiter, iam cafare
 Beatiores. Aureos philippeos
 Videmus vltra quindecim. Hec poterunt putas
 Poterunt domi calarica? Pet. Poterunt patri
 Sty. Si illi, sat est. Pet. Hæc trado vobis largiter.
 Ca. Et nostibi vtram volueris amiculum
 Nostram spauiter. Stipisce, nos quidem
 Arguimur ignauissimi, si simile nil
 Patrauerimus. Sty. Institue quod factum voles,
 Habebis vsq; me paratum ad omnia. Ca. Heus
 Amicula, Petriscon introduce.

Tractate comiter, fouete molliter.

Amate dulciter, dum obambulabimus.

¶ Scena .II.

V Philochryson. Philargyriū. Petrus.

Ideon' lepuiculum meum: passerulum

Meum: Ades amatorcule, ades. Ecquid fras feris?

Phila. Ducamus intrò. Ingredere belle amicule.

Ingredere. Quid vult erui femoralibus?

Pet. Primum omnium afferri iubete celeriter

Tres optimi musti falerni congios

Bellos agamus homunculos meæ animulæ.

En aureus philippus. Philo. Pulcherrimus.

Puella ades. Primum introi, tum misero,

Nam quispiam in vico strepit, ne forte non

Velis viderier. Pet. Sequor, strepitum audio.

¶ Scena .III. Rusticus. Cabiscus. Stypiscus.

Pecuniam mihi tradidit vir vrbicus,

Sed fraudulentiv: plurimum sunt vrbici,

Et rustico imponunt, queant modo commode.

Itcirco (si sapiam) priusquam abiucro

Numeranda denuo est, & exploranda si

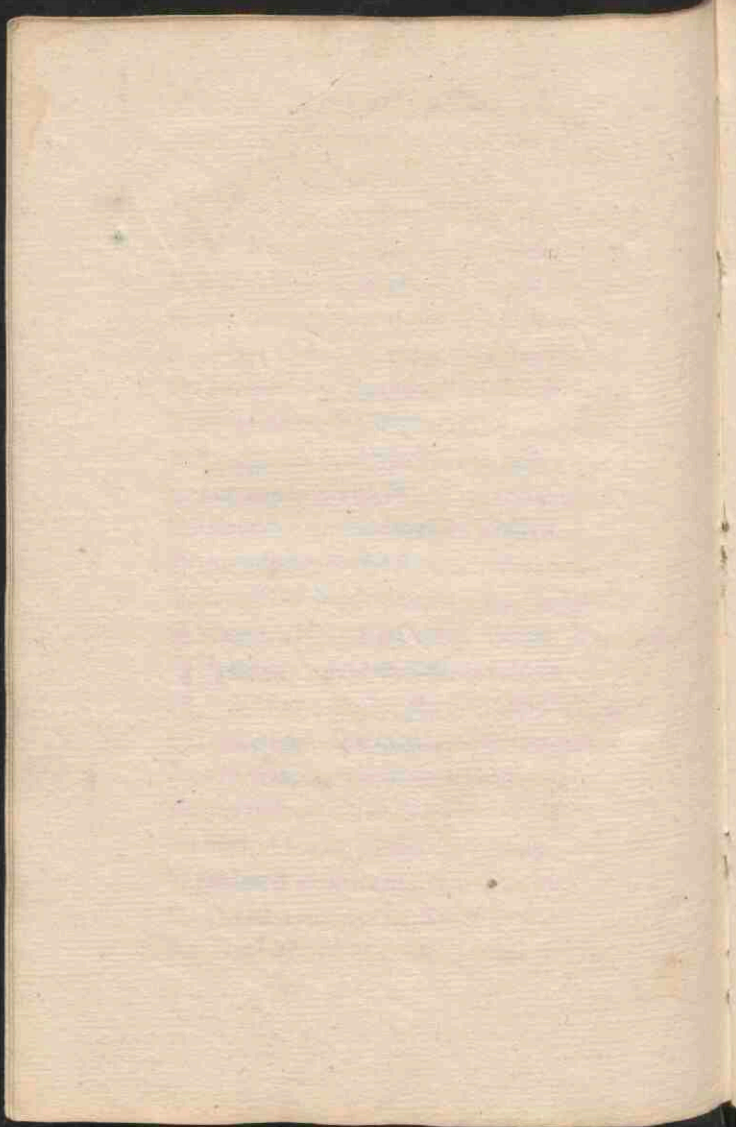
Sit iusti (vt inquit) ponderis, monetaq;

Si publica & probata sit. Locus aptus hic.

Ca. Fortuna iam fauet, video pecuniam.

Sty. Nihil interest inter videre & habere: Vbis

Ca. Vbi? Vides ne stupide stupidum rusticum
 Nummos suos numerantem ad aedes proximas?
 Sty. Video, sed an tibi numeret, non sat scio.
 Ca. Numerat mihi, & tibi si velis. Sty. Volo aedepol,
 Sed quo modo? Ca. Docebo te breuissimè.
 Sty. Ausculto. Ca. Iunge te viro, atq; cominus
 Affare blanditer. Inde & inter fabulas
 Nummum subduce quemlibet, dein viculum
 Te in dexterũ mox proripe. Sty. hem. Ca. Sile parit̃.
 Sequetur ocys, sequenti rejice
 (Si sit necesse) posteaq; sat alijs
 Abduxeris à nummulis. Sty. Rem intelligo.
 Ca. Tace, ego interim tota citus pecunia
 Correpta in hunc vicum sinistrum fugero.
 Vterq; facile plabis in frequentia
 Latebimus. Nunc sine mora ipsum accedito.
 Sty. Accedo. Faxit Mercurius, vt prospere hæc
 Viriq; cedat vafricies. Saluus sies
 Probe vir. Tun' es Portengius? Rust. Nõ sum quidẽ
 Portengius, sed Spengius. Quid hoc rogas?
 Sty. Portengius Cocrengiusve si fores,
 Per te meis mandare possem amiculis,
 Putas ne iusti ponderis sit hic aureus?
 Rust. Est. Ca. Habet. Rust. Ades. Quo curris ima
 probe. Heus redi.

Ca. Persequitur in vicum relictis omnibus,
Lamiam vices Cabisce, iam tuæ vices.
O Cræsi opes, Midæq; gazæ amplissimæ,
Q; multa fors fortuna mi semel aggeris,
Vt integram hanc pecuniæ summam simul
Nactam, absq; furto in pileo sic colligam,
Recurrere iam Cabisce viculum in alterum.
Moue tuos celeres pedes, ne videat, aut
Te deprehendat Rusticus, cum redierit.

¶ Scena .IIII. Rusticus. Philochrysum.

Philargyrium. Petriscus. Versus tetrametri.

E Góne miser? egóne stultus? q; scholastico vago
Credēs philippū pdidi, meliust? redire ad alteros
Ne simul & illum & hos. Vt omnia euoluta conspico?
Heu me miserum, deest summarium peculium,
Basis senectutis meæ, atq; post labores vnicum
Vitæ meæ solatium. Quid restat heu mihi misero,
Nisi triste mendicabulum? O ciues miserrimi senis
Miserefcite. Philo. Heus mi vir, quid hoc clamoris ante
hoc ostium?

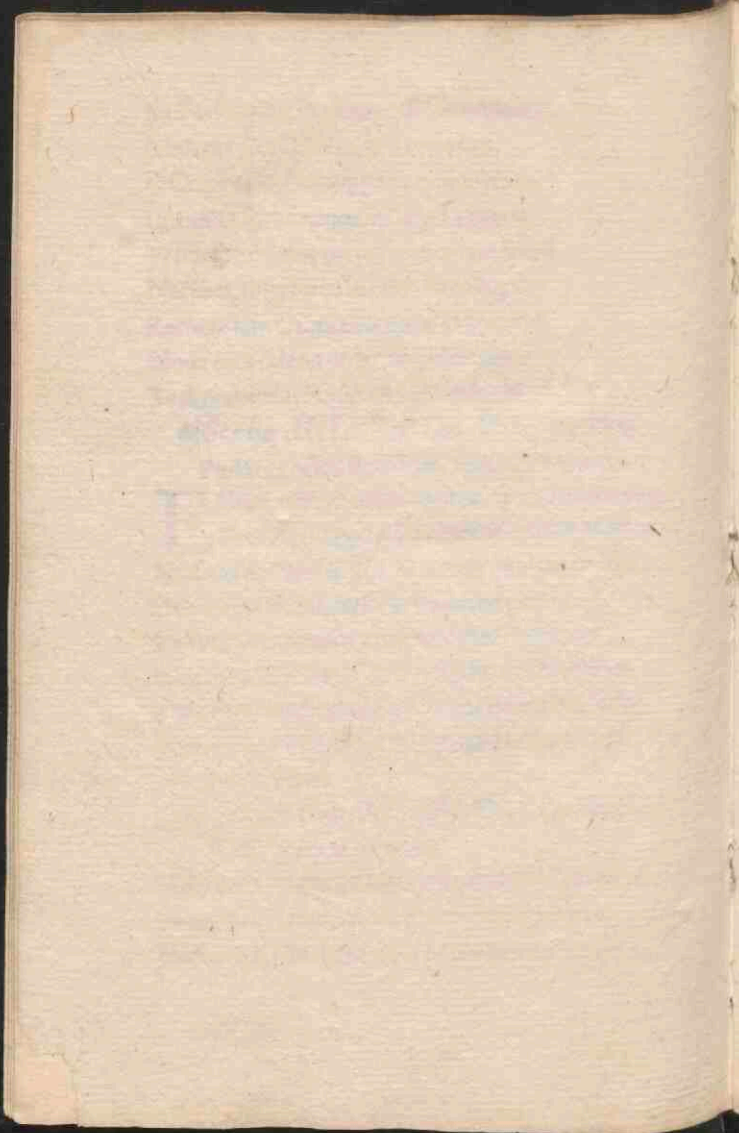
Quid accidit? Rust. Perij miser. Philo. Quamobrem?

Rust. Ego occidi virum

Miserrim?. Philo. qd hoc. virū occidisti? Erat cōsultior
Fuga tibi q; clamor. Rust. ego nō occidi, at occidi miser,
Mulier, quia ibi defederam paulò prius pecuniam

Mei laboris præciâ numeraturus, addeunt perfidî

Me, nil mali tum suspicâte, duo scholastici (vt autumo)

Quor, alter (vt blandè locutus?) mox philippũ furpuit,

Quẽ dum fugacẽ persequor, venit alter, ac totam rapit

Vite meæ substantiam. Pet. Τεχνὴν κοβίσκου ἢ δ' ἰα.

Rust. Quis ais puer? Pet. Te inquam miscellum. Rust.

Nil profectò certius.

Sed, quem citabas in tuo sermone peregrino, refer

Quẽ tu mihi Cabisco? Quid ridetis? Pet. οὐ ἄρα σὺ πτοῦ.

Ru. Quis nã Stypos? Nũ vĩa id a cẽtũ cõsciẽtia? quis hic

Stypos? Philo. Abi hinc Stypos. Tuãm ne nos pecu-

niam exiges?

Abi hinc senex delire. Nos scimus tuam pecuniam?

Pullate, verberate, trudite procul his ab ædibus

Phila, laces senex delire? Abi ocys hinc, vel ad coruos

vel ad

Tua sterquilinia. Antuæ pecuniæ nos argues

Fures? Abit focors, & vt meruit luto scædè oblitus.

O quanta lucra, quãta cõmoda, opẽscq; mox videbimus?

Rust. Quid agam, querarvẽ? Quo miser me vertam

opis modo gratia?

Si ad presidem confugero, argentum deest, quo iudicis

Animũ in meã sententiã flectere queam. Vadam tamẽ

Si fors meam sortem misertus adiuuet. Qz vera sunt,

Quæ dicta sunt, puerbio. Abi in calamitosum illusio.

Philo. Te subtrahas Petrisce oportet, nam pater cum
Gnorymo

Redit ebrius domum, amiculos morabimur nos sedulo

¶ Scena .V. Galenus. Gnorymus. Septenarij.

Quid nunc futurum Gnoryme? An domum
introgressus, iterum

Vxoris infelix caput verberibus obiectabo?

Malim profecto viro cum fortissimo pugnare

(Neceffe si sit) cominus, quam in mulierem rixari.

Gno. Non ibis hac hora. Audies me. Vesperi cum instabis

Cena, & vocandi iam hospites, stabis meis pro foribus,

Vidabis vltro te vocauerit. Nec alio pacto

Malam mulierem rectius mollire, quam contemptu

Poteris. Ga. Id usque experior: obsecro tibi. Gno. prudenter

Facis. Docebo te quoque intrus pluria. Gal. I, sequor te.

Ignoro quos utrinque risus audiam obstrepentes.

Malo fugere dicteria iridentium, quam verbis

Reuincere

¶ Scena VI. Philochrysum. Philargirium.

Cabiscus. Stypiscus.

— **E**vge adsunt amiculi. Petrisce caueo

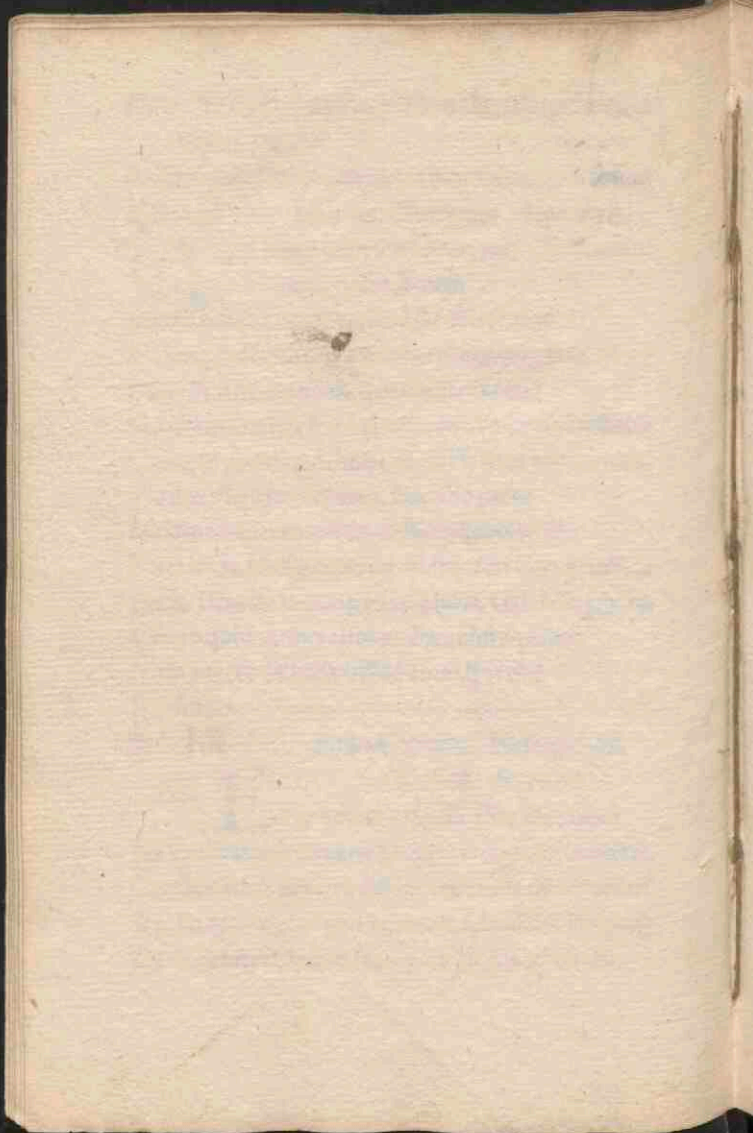
Ne Prodeas, nondum pater propriam domum introiuit.

Ca. Curnam sequenti (ut iusseram) numisma non reddebam?

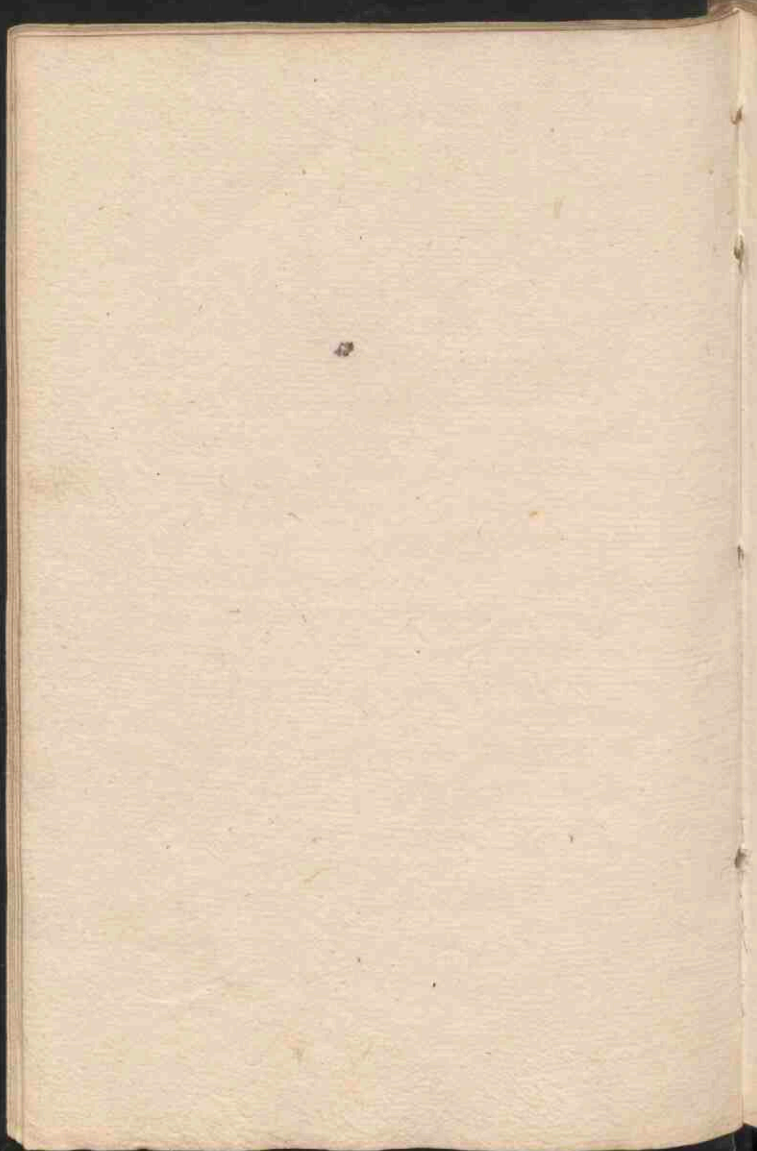
Sty. Reuicerem ego ne philippeum tam splendidum? Nequaquam.

Ca. Si redderes, minus foret periculi, tibi primum.

Quia vnde te accusaret, haud haberet, praesidi. Atqui
 Me (vt suspicor) non viderat. Sty. me accuset, obtrudatque
 Me praesidi, melius est tenere quam abicere philippum,
 Eccas amulas, forem obseruant, mora nulla ne sit
 Nobis reuertentibus. Philo. adeste cito, mora in periculis
 Ca. Quid nunc? ut estis timidae, ut estis scrupulosae, meum
 Amantem oportet esse libera. Phila. Profecto oportet,
 Fortuna ut arrisit? fuit secunda? Ca. Nunquam melior.
 Crece adfero ingentes opes. Philo. Dic serio Cabisce,
 Num rusticum expoliastis? Ca. hem, quod rusticum? pol nugae.
 Quid huius in mentem venit? Philo. miris modis turbauit
 Iam rusticus (nescio quis) hanc nostram familiam amoenam,
 Et liberam, duobus implanatum ait sese esse
 Nebulonibus. Phila. scholasticis. Philo. quem (vt par erat)
 Celsusque disturbauimus, technas Petrisque vestras (truliumque
 Certe autumat. Sty. Ha ha he. Phila. Quis hic risus
 (quod aiunt) plusquam

Sardonicus? Ca. Mea vnica Philochrysum te dono
 Hoc munere aureo. Sty. Duploque te Philargyrium hocce
 Argenteo donabo munere. Intro iam properemus,
 Sortemque nostram inter caliculos planius recitemus.
 Properemus inquam, utrinque namque in viculis sit strepitus

¶ Scena. 7. Sycastra. Praetor. Satellites. 5. Trimetri

Miranda sunt, si quae feruntur vera sunt,
 Tum de Cabiscitum Styphisci fraudibus.

Nisi tempore his prætor malis occurreret,
Paulatim in omnem prouent licentiam.
Quapropter illi hæc suggerenda censeo, &
Capienda siqua mihi ferantur commoda.
Et commodum, se Prætor ipse ingerit.
Sa. Te heros Sycastes vltro conuentum petiit.
Præ. Moremur, hoc cum homine mihi est negotium.
Sa. Delator in casses tuos feram inferet.
Sy. Salue domine Prætor, Præ. Sycastra saluus es.
Nihil noui. Sy. Parum. Præ. Parum refer. Sy. Nihil
Tibi de Cabisco, aut de Stypisco proditum.
Præ. Certi nihil. Qui sunt ij? Sy. Adolescentuli
Pol omnium, quos terra habet nequissimi.
Qui fraude passim quoslibet.
Qui vina, carnes, lectulos dolo auferunt.
Præ. Qua vafricie? Longum foret tibi singula
Enuclea re, pauca breuiter strinxero.
Nosti Lupi inter signium? Præ. Noui probe.
Sy. Scio. Huc Cabiscus & Stypiscus (vt sibi
Condixerant) urnas ferentes fictiles,
Ab œnopola postulant Germanica
Vina, & quæ ibi nouere non venundari
Iam Cretica. Inde missi in ædes alteras,
Aquam hauriunt, dulce simulantes Creticam.
Denuo ad eunt ædes priores, altera

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Fracta lagena postulantes congies
 Vini duos Renensis (infortunium
 Suum querendo, & improbum vinarium)
 In æneo sibi commodando vasculo.
 Vir acquiescit precibus, haud quanq̄ sibi
 Data verba suspicatus, at precium meri
 In ænea prompti fidelia exigit.
 Illi inquit, omnem se in effusum prius
 Pecuniam expendisse, sin credat minus,
 Lagunculam cum Cretico dare pignori. Hanc
 Vir, nil doli latere suspicans, sibi
 Seruat. Abeunt, spondentq; cum pecunia
 Mox se ad futuros, Sic suo Genio vacant
 Incogniti, damnum ferentes hydriæ.
 Præ. Per Herculem astus hic facetus, postest
 Remittier, nisi accidisset crebriter.
 Sy. Cape reliqua. Cum ijdem eadem vespera
 Te præsidem, & totum senatum in ædibus
 Cœnare nossent consulis, viam obsident,
 Per quam sub horam noctis (vt fit) tertiam
 Artocreas ferret minister, & alia
 Postrema mensæ fercula. Oppandunt quoq;
 Tenuem angiporto funem, vt implicitus pede
 Improvidus luto incidat. Tandem stata
 Rediens minister hora onustus lancibus,

Fune obligato prensus in lutum labat,
Cauensq; dapibus, sibi cauere negligit.
Verum inquinatus dum studeat mandari,
Cum pluribus etiam hi duo simul affluunt,
Alter sibi porrecta edulia sustinet,
Alter laternam dum leuat collispsam humi,
Simulatq; corrigere dolo extinctam rapit.
Fugiant uterq; per tenebras noctis, &
Casso ministro, te, tuisq; famentibus,
Genio suo indulgent, culemq; exporrigunt.
Præ. Istiuc magis furtum sapit. Num plura sunt
Huius farinae, quæ sient memoranda? Sy. Sunt
(Nisi te grauet prolixitas) quàm plurima.
Nam lectum ab altero æditum alter sustulit,
Modoq; ferunt res ab stulisse rustico. Præ.
Modo? Sy. modo fama publica est. Præ. Sed q; modo?
Sy. Nisi sit onerosa (inquam) tibi prolixitas,
Quod fama fert modo publica, tibi suggeram.
Præ. Prolixitatem nec locus nec tempus hoc
Patitur, in auditorio dicturus es.
Sed ubi latere modo putas satrunculos?
Sy. In ganeo se aliquo retrudunt suspicor,
Nam è ganeo ferunt eos Didascalo
Iam per ministros publicos contraditos.
Præ. Hè. Sy. vapulasse. Præ. q; dergo? sunt scholasticis

Sy. Fuere, sed puto iam abdicatos litteris.

Præ. Vade, experire, deinde mox domum meam

Revertere. Sy. Faciam quidem non segniter.

Præ. Vade cito. Dum ferrum calet, cudendum erit.

Paulum moratus mox domum reuortero.

¶ **Scena VIII.** Rusticus. Prator.

Satellites 3. Septenarij.

ME miser, vt infortunia infortunijs succedunt

Hunc circiter locum miser pecunijs meis spoliabar.

Hic vapulabam, & in cloacam deprimebar insons.

Et haectenus quaerendo suscipi deq; pratore, adeo

Tandem fatigatus sum, vt hircere vix quæam ad loquendum

Sed eccum, adest cinctus caterua militum suorum,

Adibo. Reddat hunc mihi Deus pium, mansuetum, &

Tractabile. Præ. quid vult sibi villanus ille? Adesto

Sa. Procede, ades pagane. Quid tibi negotij? Adsis.

Rust. Volo, sed pudore deferor. Sat. Minus puden-

dum. Accede.

Præ. Ne sternere, at causam tuam explica absq; pauore

Ru. Heu dñe p̄tor hoc die, hac in vrbe, in hac platea,

Pecuniam, quam pro laboribus meis immensis

Paulo prius receperam, tota miser spoliatus

Sum. Præ. Quo modo? Num a stu dolove? manibus

aut violentis?

Rust. Si me audiat dñs meus, breui admodum sermotie

Astum exposuero, neutiq̄ violentiā. Præ. Proferto.
Rust. Dum nūm̄ulos meos recenséo, venit adolescē
Scholasticum quem suspicabar, comiterq̄ locutus
Mihi primulum, rapit illico imprudenti (vt extimo)
vnum

Philippeum, fugitq̄. Quem dum nitor assequi, mox
Me paululum abducto venit sodalis (vt conijcio,
Quis prius non viderim) & tollit simul mihi omne
Mi dñe residuam pecuniam. Præ. Quis aufit isthuc
In vrbe libera? Quid hoc? Rust. Sic astum. Præ.
Eum describe,

Quē videras. Ru. Pulcher, agilis, comaq̄ cinnimatus
Non admodum procerus, at rubente tunica indutus
Nigroq̄ pileo caput velatus, Præ. Hem, venabor
Si quo modo hes queam duos prehēdere nebulones
Et perdere. Rust. Ecquid proderis misero impio
perdendo,

Si non, quod abstulere, eidem reddier curaris?
Etsi quidem mi dñe agricola sum rudis, bardusq̄
Noui tamen debere te tantum iuuare oppressos,
Quantum opprimentes plectere. Sat. Intulit probē
mehercle.

Præ. Quid efficere queā, nisi exhibeas mihi nocētes.
Rust. Scrutetur hanc dñs meus domunciā, fortassis
Pecuniæ meæ iudices, fur esve deprehendet.

Præ. Quo nixus argumento id autumās? Rust.

Meam dum sortem

Flerem miser miserabilem, hac domo exeuntes ipsa

Hora duæ mulierculæ, scholasticus quoque precax,

Illudere meam calamitatem, opprobriq; affectum

Abigere, cum nonnulla mihi de illis foret suspicio.

Et nescio quos mihi Cabiscos, quos Stypiscos ludens

Gracè puer memoraret. Præ. Hæm, secede paulu-

lum, sed

Longius ne abesto. Abi. Satel. Per Herculem hic

Cabiscus

Est, hic Stypiscus est, qui similibus tibi heros

Sceleribus accusati erant. Qui oppignerarunt vino

Redempto aquã pro Cretico, atq; consulis ministro

Lapsu inquinato traditas dapes sibi abstulerunt.

Præ. Apparet. Ostium crepit, videte quis prospiciat.

¶ Scena IX.

Stypiscus. Satellites. Rusticus. Prætor.

Trimetri.

V Ideo si tutus Petrisco transitus

Hinc ad parentes pateat. Hui, quid Prætor hic?

Sa. Hic est profectò domine, quem iam Rusticus

Depinxerat. Se subtrahit. Rust. Vidistin' hunc

Qui prodijt? Profectò is est, qui iustulit

Philippeum, reliquitq; furti conscius.

Præ. Properate vos, irrumpite, & producite
Totam familiam Fortiter. Sa. Parebimus.
Aperite. Dissimulant. At introrumpimus.
Prodite vos, prodite. Prætor vos simul
Vult continere. Rust. Timeo fortioribus
Aut pluribus tres non queant resistere.
Clamant, fremunt, tumultuantur, obstrepunt.
Res salua, plorant, deprecantur, exeunt
Manicis reuincti ferreis, trepidiq; eos
Sequuntur improbus pater cum feminis.
Quid nunc futurum? Quid spei mihi reliquum?
Præ. Cadantur hæc prosthula colaphis, at alios
Tres in phylacam puniendos ducite.
Tu sequere, reddetur tibi pecunia.
Rust. Denuo renatus videor. Hinc actus tuos,
Mores tuos heroicis, clementiam, &
Prudentiam laude effera dum vixero.
Præ. Non hæc requiro. Sequere me in prætorium:

¶ Chorus, Iambico dimetro.

O Bediendum præcipit
Tum sacra tum prophana lex

Principibus & senatui,

Qui plabi honestè præsident.

Non modo pijs, clementibus,

Probèq; præsidentibus,

47
Sed & improbis & dyfcolis

Est obsequendum ſatrapis.

Nam omnis potestas à Deo est,

Quæq; à Deo, ordinata sunt.

Itaq; potentibus obſtrepens

Dei reſiſtit ordini.

Hi dirigunt rempublicam,

Rebusq; prius conſulunt.

Sine his nec vſquam tutus eſt

Nec in vrbe nec in agro locus.

Hi pauperis, vidua, orphani,

Inopiſq; cauſam vindicant,

Hi ruſticos innoxios

ſeruant, perduntq; noxios.

Per hos ſacris ſub ædibus

Ritus ſacrorum permanent

Per hoſq; leges publicæ

Vigent vbicq; gentium.

Quid Core, Dathanq; perdidit?

Quid Abſſalom, quid Bochriden,

Niſi inſolens in principes

Gentis ſeræ arrogantia?

Te itaq; magiſtratum docet

Venerari honore debito.

Quod Caſar ipſe præſtitit

Christus, suisq; tradidit.

Ne dum Ioui recalcitres,
Iaculato ab axe caelico
Cum immanibus gygancibus
Pereas trifulco fulmine.

¶ Actus Quintus.   Scena Prima.

Gnorymus. Galenus. Liturgus. Iambici trimetri.

PVtauius pro foribus his bacchantium
Pugnas fuisse, iam nihil tumultum.

Prodi foras Galene, nugemur foris.

Gal. Perterruit profectò me quoq; strepitus.

Sed iam quid vxor incipit? Mandata dat

Liturgo ab ostio. Gno. Vt quidem ante dixeram,

Te reuocat vltro, non ferens absentiam.

Lit. Me iussit hera quæsitum abire herum meum, &

Gnatum suum, quos vbi modo inueniam haud scio

At herus ad ades Gnorymi iucundus est.

Gno. Num te petiit? Quid dixerãt? Ga Men? vis puer

Lit. Te rogat hæra, vt quocysimè venias demum,

Quòd hospites vocandi, & alia in ædibus

Prius ordinanda sint quàm cœnites.

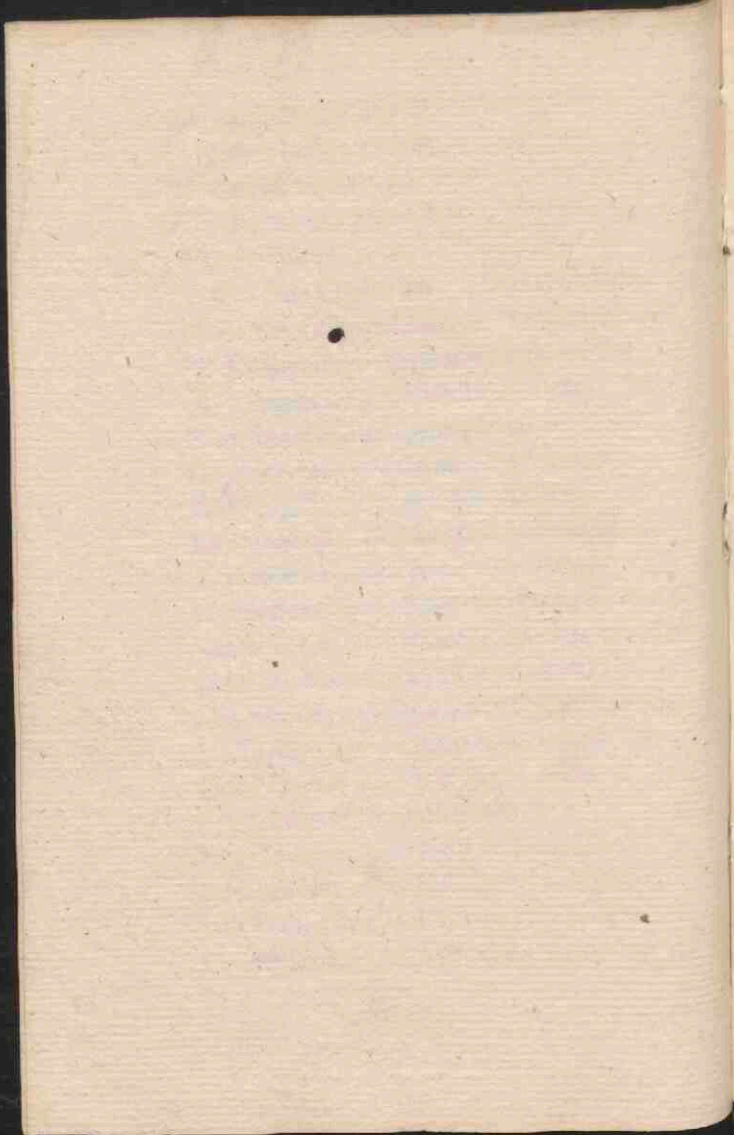
Rogatq; serio honore pro domestico,

Iniuriæ sis immemor. Gno. Quin? me rogat?

Lit. Quid te roget? Gal. Vt iniuriæ sit immemor.

Li. Cui? Ga. ha ha ha. Li. nō capio, Gn. abi, vêtur?

Res mitiganda est vesperi. Gal. Dic me adfore
 Post horulam. Gno. Nonne id tibi praedixeram?
 Obsequere nunc, vehementius cras argue.
 Gal. Stat acquiescere. Heus adesto vesperi.
 Gno. Adero. Bene est. Venit vxor obuia mihi.

¶ **Scena. II.** Mysandra. Galenus.

V Eror virum affectum mea esse iniuria,
 Quod & absq; iusta causa cum ceciderim.
 Nami traditis meis Petrisco clauitus
 Periere cinnama, piper, & omne zaccarum.
 Verum omnia haec celanda prorsus sunt ei,
 Ne habeat, quibus firmet etiam partes suas.
 Adest, benignius alloquar. Morata sum
 Te mi vir haftenus tua indigens ope,
 Prudentia, atq; industria. Veni igitur, vt
 Et singla disponamus ad conuiuium,
 Et aureos tribuas duos, quibus piper
 Et ziniber, cum zaccaro mihi comparem.
 Gal. Hui, rursus aureos duos? Aromata
 Nondum priora absumpta credidi. Quid est
 Quod ipsa tam pecuniam non ceperis?
 My. Id haftenus tentare no' ui, vt ipse facis,
 Ne oriatur inter nos aliqua suspectio.
 Gal. Sequere inuò, vt accipias, emasq; tempora.
 My. Praei, sequar. Pro filio sollicita sum,

D ij

Ne forte bacchanalia, pariant ei (vt
Vsu venit) aliquid mali, aut periculi.

Eccum, redit Liturgus, at sine filio.

Id quod facit multo magis iam me anxiam.

Gal. Vxor. My. Quid occipit? Gal. Vxor. My. Hema
quid clamitas?

¶ **S**cena. 3. Liturgus. Mysandra. Galenus. Lorarij.

Per cuncta compita, fora, (phaeristeria,
Tandem in scholam regressus illum quareto
Petriscon, & frustra fatigatum manent

Me forte verbera, quod domum non duxerim,

Aiunt sodales accitos iam praefidi. Hui,

Quid turbæ in ædibus? Quid audio miser?

Quæ furta mihi tandem imputant innoxio?

My. Adest, cui tua credidisti omnia, adeo

Vt propter hunc neq; parceres gnato tuo.

Huic (freta nempe tua fide) claves meas

Iam credidi. Hic furti reus? Hic in ædibus

Solus moratus est. Gal. Ades trifurcifer,

Cui tanta credidi, tot aureos mihi

Semel auferas? Lit. q̄t aureos. My. Numerū rogas

Nequissime? Lit. Ecques aureos? Ego innocens.

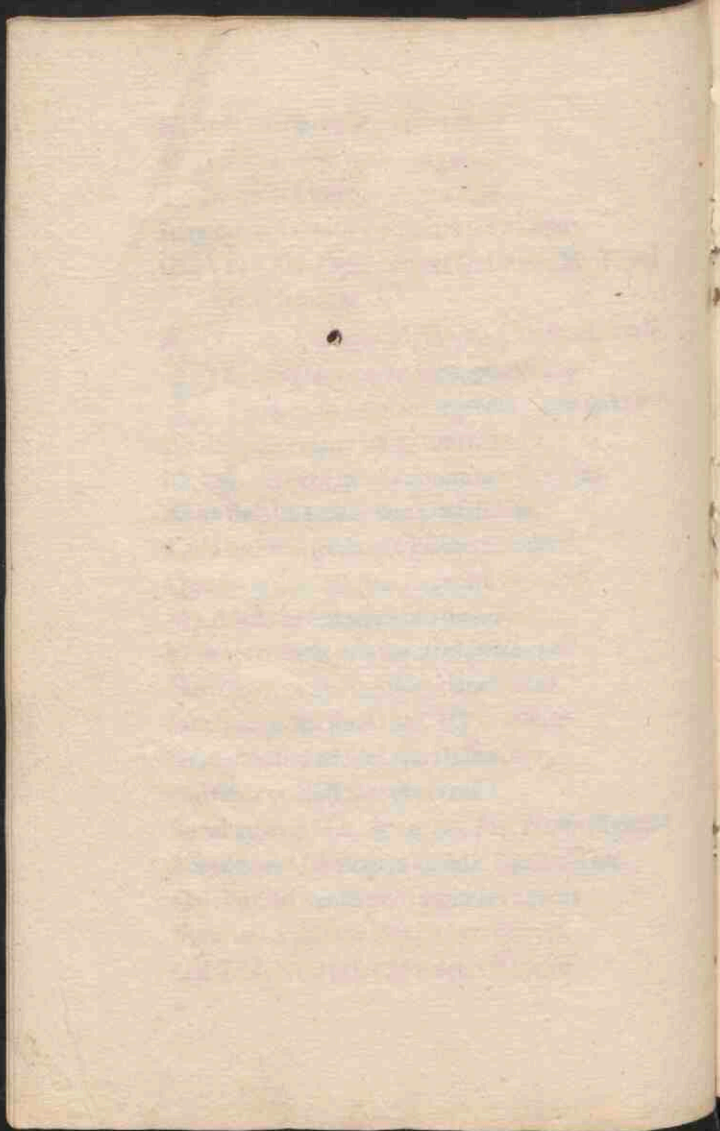
Gal. Tu plus minus mihi viginti es aureos

Furatus. Lit. Id here sobrius non dixeris.

Gal. Tibi ebrius nefande videor? Reddito

Celeriter id quod eruisti scrinio.

Lit. Iuro Iouem optimum, supremum, maximum,

Nil me tui attigisse furti gratia.

My. Respice marite. Commodum, en lorarios,

Adducier iubeto vinctum praesidi, v^o

Exammatum, praeter in cruce, puniat.

Lit. Me praesidi. Me praetor in cruce puniat?

My. Te praesidi. Lit. Quid comeret? Ga. Adeste vos.

Propter rei domestica furta, & alia

Crimina, scelestu hunc rapite. Lo. Quona ducimus?

Gal. Ad praesidem, quo Prator ipsum examinat

Tantis per in suo equulio, dum dixerit

Quantum abstulit, quo gessit, & q crebriter

Patrauit Lit. Heu, me innoxium? Ga. Hunc in noxum

Inijcite vos manus. Lo. Renita ris licet,

Nobiscum adibis Praesidem. Gal. Sublime eum

Rapite. Quid estis frigidi? Lo. Nos frigidi?

Quid nunc videmur? Gal. Aciores. Tollite.

Ego vos sequar. Lit. Vestram fidem ciues boni,

Vestram fidem, succurrite, haec fero innocens.

Gal. A Gnorymo crepit ostium, morabor hunc.

Tu vade coniunx, redime quod necesse erit.

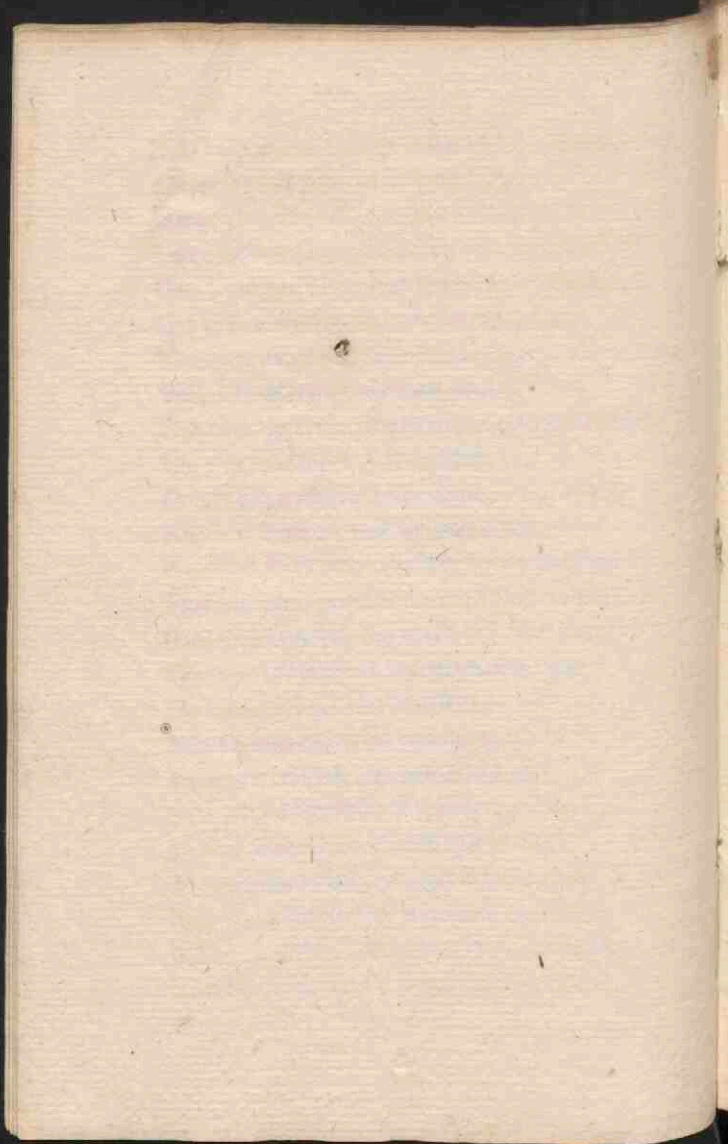
¶ **Scena. IIII.** Gnorymus. Galenus. Rusticus.

VThabent negotia mi Galen? Ga. P. sime

Gal. A. Agiturne res vxoria tibi demo?

Gal. O Gnoryme, omne peculium mihi famulus,
Quem credidi prorsus fidelem, dissipat.
Iam prater alia, nescio & quot aureos
Furto abstulit. Gno. qd ais mihi? Ga. furto abstulit.
Gno. Liturgus? Gal. Ipsus. Gno. Ne utiq̄ sperauerā,
Gal. Videor mihi omnium facile miserimus.
Vxor procax, gnatus rapax, furax puer.
Venit ferè ad restim negotium meum.
Gno. Quid ipse? Ga. Constante negat, quare accitis
Lorarijs adactus est, ad praesidem.
Gno. Is iustus est, vsq̄ ad quadrantem extorsit,
Reddetq̄. Fidito. Quid hic senex ouans
Recenset? Heus senex quid agitur in foro? Rust.
Furtum, dolus, periurium. Gno. Isthac vetera sunt,
Rust. Expertus ipse sum nouissima. Gno. Hem senex
Qui expertus es? Rust. Pecuniam mihi dolo
Duo abstulere perfidi scholastici.
Veruntamen cum tertio, qui quoq̄ suis
Parentibus aliquot aureos subtraxerat,
Vin? i simul seruantur (vt puto) crucibus.
Valeant, mea m mihi reddidit pecuniam
Æquissimus Iudex. Gal. Quis isthic tertius?
Rust. Noui Cabiscon & Stypiscon, tertium
Puerum quidē non noueram. Gal. Liturgus est.
Rust. Hic seruus est, adductus vltimo innocens.

Gal. Tun' innocētem dixeris? Ruff. Ego dixero,

Quia captus antē parvulus furti reuff'

Gno. Vale senex. Gal. O Gnoryme, ô quantū vir hic

Amaritudinis incutit mihi scrupulum.

Hic filiust' Gno. Vereor ego ipse plurimum.

Gal. Is ipſus eſt, indicia multa congruunt.

Perij miſer. Quin' enſe coniugem meam

Sexcenties non interemi, quæ fuit

Vna autor huius Tragædiæ. Hei mihi.

Gno. Anima quior ſis mi Galene, forſitan

Periculum non tantum erit, quantum imminet.

Accurrit vxor, caue mali quicquid inferas.

Caue graues graue grauioribus malis.

¶ Scena. 5. Myſandra. Galenus. Gnorym. Nūcius.

Heu nos miſerrimos. Galene filius

Vinctus teneri dicitur, cruci quoque

Adiudicandus Gal. Impiſſima mulier,

Sultiſſimacque, nūc ne innocens eſt filius?

Vides modo quid egit indulgentia? My. Heu,

Sero ſapio mi vir, ſero ſapio nimis.

Gno. Stet iurgium, videte ſi redimi queat.

Gal. Quid conſilij vicine? Gno. Sollicita cito

Si quos habes notos amicos Præſidi,

Vt antequam pronuncietur, obuiant.

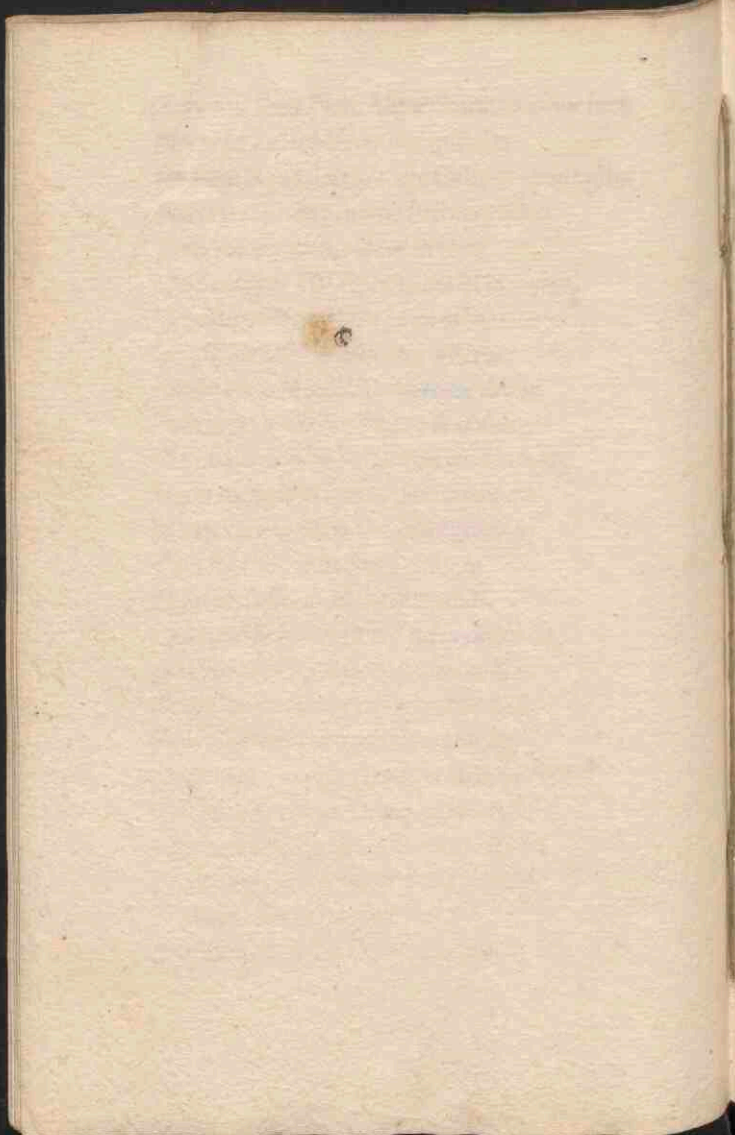
My. Accedit huc (quis neſcio) celeri gradu.

D. iij.

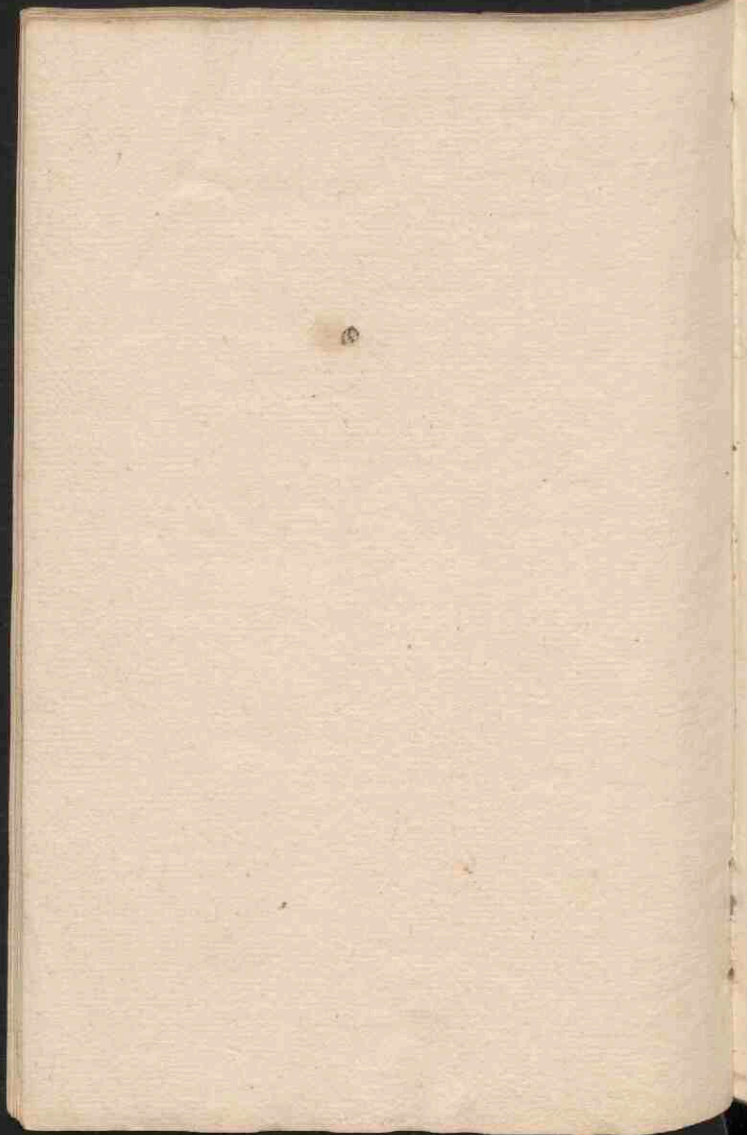
Moremur hunc, Nun. Aiunt Galenum in hoc loca
Morarier, cui traderem has epistolas.
Ga. Heus bone adolefcēs, ego Galenus: quid agitur?
Nun. Has literas geminas Petrus filius
Tuus vnicus mittit, vide celerrimē
Quid continēt. Gal. Aperito eas o Gnoryme,
Ut perlegas. Gno. Ne fle, priores has tibi
Scriptit. Didascalo dabuntur alteræ.
Audito nunc. In mortis horrendæ vltimo
Positus pater discrimine, oro & obsecro
Clementiam tuam, vt adiuues me & eruas.
Si quo modo fieri queat. Cum cernerem
Matris meæ ntmiam per indulgentiam
Vitia fore impunita, per licentiam
Quicquid libebat, id licere credidi.
Quicquid domi surripere quiueram dolo,
Ad improbos meos sodales, cum quibus
Et ipse sum in furto prehensus, transtuli.
Ego mi pater tuam pecuniam abstuli,
Culpam in Liturgum transferendam callidus
Putaueram, verum Deus pius arbiter
Quo innoxium seruet, prendit noxium.
Nunc itaq; clementissime pater obsecro,
Ut alteras has literas sine remora
Supplex meo tradas Didascalo, quia

Nisi ille seruet, de meo iugulo actum erit.
 Vale. Igitur accelerato opus? Adit edum.
 Gal. Eamus itaq, vt tradita hac epistola, ad
 Clementiam flectere queamus supplices.

¶ **Scena. 6.** Myfandra. Galenus. Didascalus. Puer.

Quis nā Deus dabit hunc virū mihi propitiū,
 Quē tam improbē infecta sum cōiuitijs?

Gal. Vir obuius? Tu prorue, & supplex roga
 Crimen remitti, quod in eum commiseras.

Did. Saluete vos. Quid tristior solito tuus
 Galene vultus est? Quid vxor lachrymat?

Gal. Supplex rogat sibi remitti crimina,
 Quæ in te procaciter nimis commisit. Did. Hei,
 Surgat, facile remisero, etiam pluria.

My. Mei misereat te magister optime,
 Quæ oculos meos ad te leuare indigna sum,
 Sine te tamen mulier ero perditissima.

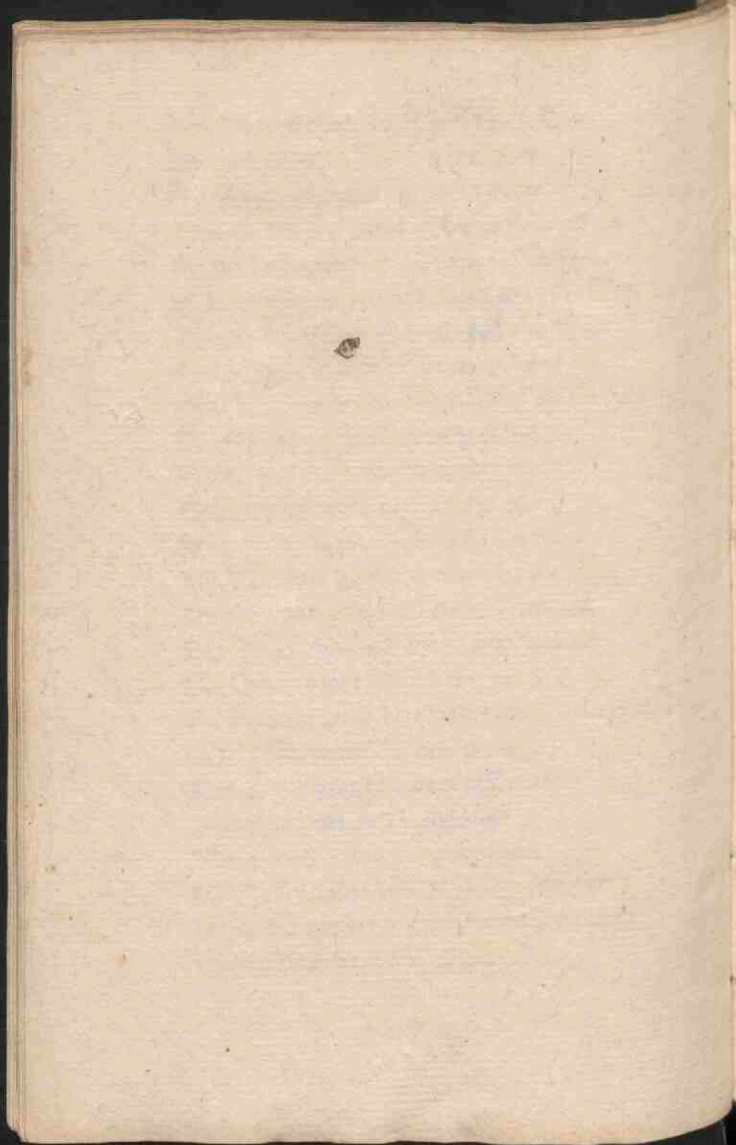
Did. Ades, bono sis animo, ades, parce lachrymis.
 Quid habes? Ga. Lege ô p̄cepter hæc li teras. Did
 Gracās ne? cui? nā? Ga. mei heu. Did. qd lachrymas?
 Gal. Gnati. Did. Petrisci? Gal. Perditi. Did. Hem

lege hanc puer.

Pu. καλῶ Διδασκάλω πεπερισκοε ευπραγῆρ
 Διγάσκαλ' ἐνεκά μου δ' ὀλωρ' ἀναξιοε,
 Θαρσύνω ὄμοε σ' ἢ ἀρισότητι ἐμφύτω.

Ἰκετὴρίος σοι δ'έομ' ὑπὲρ ζωῆς ἐμον',
ἔνδ' ἄλγος ἀμύμονος ἐξουσίας χολαστικῆς.
Ἦσῃ με ταχὺ παρόντος ἀπὸ τοῦ κινδύου
σταυρώσεως, ὧ δ' ἔμοι κλέμματ' ἐπέπεσον.
Ἐπὶ οὐκ ἐὰν σώσῃς με σὺ, ὅσον οὐδέπω
περὶ μου πέπρακται τῆς δέρμης καὶ τοῦ βίου
Ἄρ' ἔλθε λιπαρῶς ταχύτερον, ῥάβδω τέ με
ἔξοιρε, πρὶν μ' ἀπολέσθαι αἰχίσῳ μορφῶ
Ἐξῆς ἐπιστάτα προσηύετο. Did. δ' ὄρ. Pu. λαβέο
Did. Misereť profectò vtriusq; & filij.
Verum quid hic autoritas nostra valeat?
Contra ve iura quid mea serula præfidis?
Id est Misandra mane quod tibi dixeram.
My. Nil præter iram & contumeliam (palàm
Loquor) ego merui. Flectere misericordia.
Did. Quid Græca ἢ Latina scribere maluit?
Gal. Quote (reor) mage flectat eruditio. Heu.
Pu. Moueant magister te tam amara lachryma, &
Gemitus parentum. Moueat eruditio.
Moueat quoq; puerilis ægra infirmitas.
Se corriget puer, tuasq; perpetim
Miserationes prædicabit plurimas.
Did. Audi Galene. Vester (ita Deus me amet)
Et sum & futurus sum, quid autem per meam
Quæam obtinere auctoritatem nescio.

Eamus anteq̄ anteuerſat nos grauis,
 Scuera, & irreuocabilis ſententia
 Iudicis. Ades puer ocuus, gere virgulam. Pu. Hem.
 Gal. Pratoris optimi Ioues animos parent,
 Ac mitigent, quo facilius nos audiat.

¶ Scena VII. Iudex. Satellites.

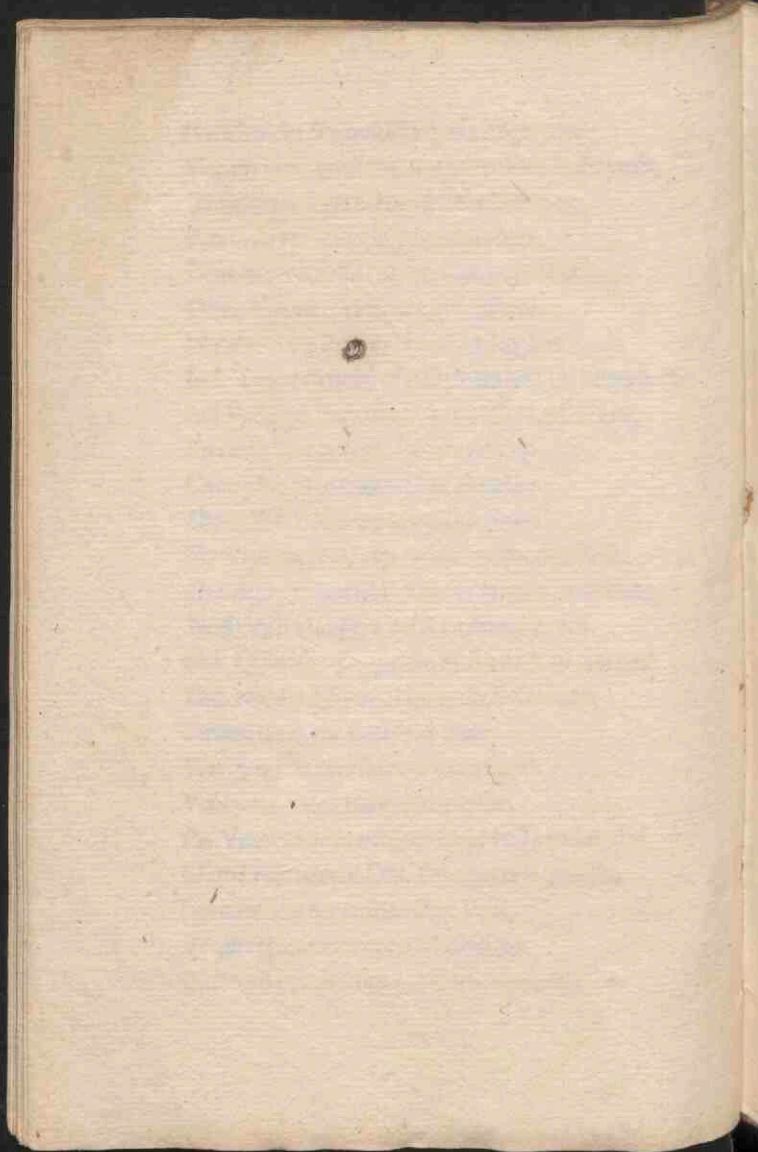
Fures. Didascalus. Palentes.

Nunc hora ſerior, dieſq; occiduus eſt.
 Producite impios, vt extremam ſuis
 Pro ſcleribus ſumant palam ſententiam.
 Sa. Parebimus Did. Iudex tribunal occupat.
 My. Heu. Did. Prodeunt rei. Accidetis ſupplices
 Pratoris genibus. Heus, vt eſt Myſandra? Ne
 Time, Galene tene labentem coniugem
 Res ſaluae erunt. Iu. Conſiſtite. Ca. Heu miſerrimos
 Fures. Sry. Itane nos ſeparas amara mors?
 Pet. O quis Deus poli, ſolue mihi puero
 Miſerebitur? Num mihi pater, num mater eſt?
 Maledicta furta, quae me in hac necis trahunt
 Discrimina. O parui greges ſcholaſtici,
 Parete praecceptoribus veſtris. Cauete
 Ab his quoq; impuriſſimis ſodalibus.
 Hi in crimina, hi in vincla, hi in necem in duxerunt
 Iud. Satis λόγος. Quis hic irruit temerariuſ?
 Did. Iudex tremende tibi, tribunaliq; huiſ

Fœlicitatem & æquitatem vsq; imprecor,
Verum hunc puellum tum parentum lachrymis,
Tum astate tenera, tum scholastico meo
Pro vetere priuilegio, primum rogo,
Dein impero, mihi corrigendum creduas.
Discipulus est meus, meæ quoq; ferulæ,
Nondum tuis Prætor subactus legibus.
Iud. Tum es scholæ nræ Didascalus? Did. Ego sum.
Iud. Partem alteram æquitatis esse te arbitrans,
Iuri meo iam cesserò. Verum amodo
Cane puer manibus meisprehendier.
His iudicatis, dabo parentibus suum
Mancipium, & aurum residuum quod abstuli.
Did. Ago gratias tibi Prætor (vt queo) maximas,
Nostræq; si vti opera velis, rursus impera.
Iud. Quin hos quoq; eximis? An ne & hi duo tui?
Did. Non sunt, fuere aliquando, sed rei vale
Dixere literariæ. Et ferulæ meæ
Vterq; subduxere iam manum suam.
Veni puer. Iudex tuam rem perfice.
Pet. Venerande præceptor, quid vnq; pro his tibi
Dignè rependero? Did. Tace, poteris quidem,
Sed moribus correctioribus. Veni,
Vt corrigaris more pro scholastico.
Nummis receptis nos parentes sequimur.

Gal. Squimur magister, pereat hæc pecunia.

Did. Recipite. Iudici referre gratiam.

¶ **Scena. 8.** Iudex. Fures. Satellites. Parētes. Lorarij

T Urbavit hoc nobis tribunal paululum
Didascalus. Nunc propius adducantur hinc

Iuvenes nefarij. Fu. Heu, salus nulla reliqua est.

Sa. Vtrumq; Iudex noxium vides. Iud. Bene est.

Sa. Adeste cuncti, state, taciti aduortite,

Pronuncianda nouissima est sententia.

Iud. Quo ciuitas sit nostra pestilentibus,

Et improbis semper viris liberrima,

Hos deprehensos in scelestis actibus,

Furto, dolo, rapina, & id genus alijs,

Et morte dignos iudicamus, & anteq̃

Sol occidat, laqueo necandos in cruce

Pronunciamus. Tuba sonet. Persequimini.

Educite. Sa. Exequemur. Fu. Heu clangor tubæ.

Iud. Lorarij, Liurgon absolutum hero

Reducite. Et gnato aureos quos abstuli,

Parentibus restituite. Lo. Hem, parebimus.

Pa. Te semper optime Prætor, & laudes tuas

Nos prædicabimus, dieq; crastini

Grati erimus hac super tua clementia. ¶

Iud. Iam iam sat gratatum abite ad liberos. ¶

Sa. Hic verna, & hic est residuum pecuniæ.

Par. Ades Liturge, affecimus te iniuria,
Verum bonis potioribus pensabimus.

¶ Scena. 9. Didasc. Petrisce. Parētes. Litur. Gnorys

Correctus es Petrisce multo mitius,
Quam si cruci suffixus esses debita.

Nunc itaq; mores atq; studia corrige.

Pet. Correxero præceptor, atq; gratiam

Olim tibi (si me do parentes negligant)

Rependero. Did. Mox procidens parentibus

Veniam roga. Dein pro Liturgo interueni,

Vt liceat esse libero, qui pro tuis

Facinoribus coniectus est in vincula.

Adfunt parentes. My. O Petrisce quis malis

Adegeras te, me, & patrem tuum optimum.

Pet. Ignoscite hanc mihi parentes noxiam,

Non amodo commifero. Par. Hanc ignoscimus.

Did. Bene facitis. Pet. Adhuc est p̄ quod te regem.

Ob mea facinora pessimè Liturgus hic

Affectus est, rogo liceat esse libero.

Did. Prefectò meritis est. Gal. Liturge te manu

Mitto. Lit. Habeo gratiã. Gal. Optimè nunc omnibus

Praterq; spem cedentibus, reliquum diem

In requie agamus, atq; hoc flo gaudio.

Tu primus adsis auctor huius gaudij

Didascalc. Did. Adero. Ga. Et adsit inde Gnorymus.

Vocetur huc. Li. heus Gnoryme. Gn. hem, recta oia:

Hoc est quod opto maxime. Gal. Felicius

Mihi cessit ac speraueram. Iam nostro ades

Coniunio. Gno. Licet. Gal. Præi vxor, Sequimini.

Vobis nihil profecto spectatoribus

Hic coximus, quapropter ijs, quæ vos domi

Parastis, hinc recedite vt vescamini.

¶ Sena vltima Epilogus per Gregem.

Spectator asta paulim adhuc spectaculo,

Vt audias quid in tuam rem effabimur.

Discat pater post hanc modo actam subulam,

Vt liberos suos rebelles corrigat.

Discatq; mater ne per indulgentiam,

Se inhonestet, & corrumpat ipsum filium.

Vos quoq; scholastici greges, intendite

Vestris & auscultate præceptoribus,

Ne post rebellionem, & alia pluria

Flagitia, tandem crucibus adnectamini.

Vestrum proinde quisquis oblectatus est,

Musis faueto, gregisq; nostro plaudito.

¶ F I N I S.

¶ BVSCIDVCIS apud Ioannem Schæffer,

Anno Virginei partus. M. D. XLI.

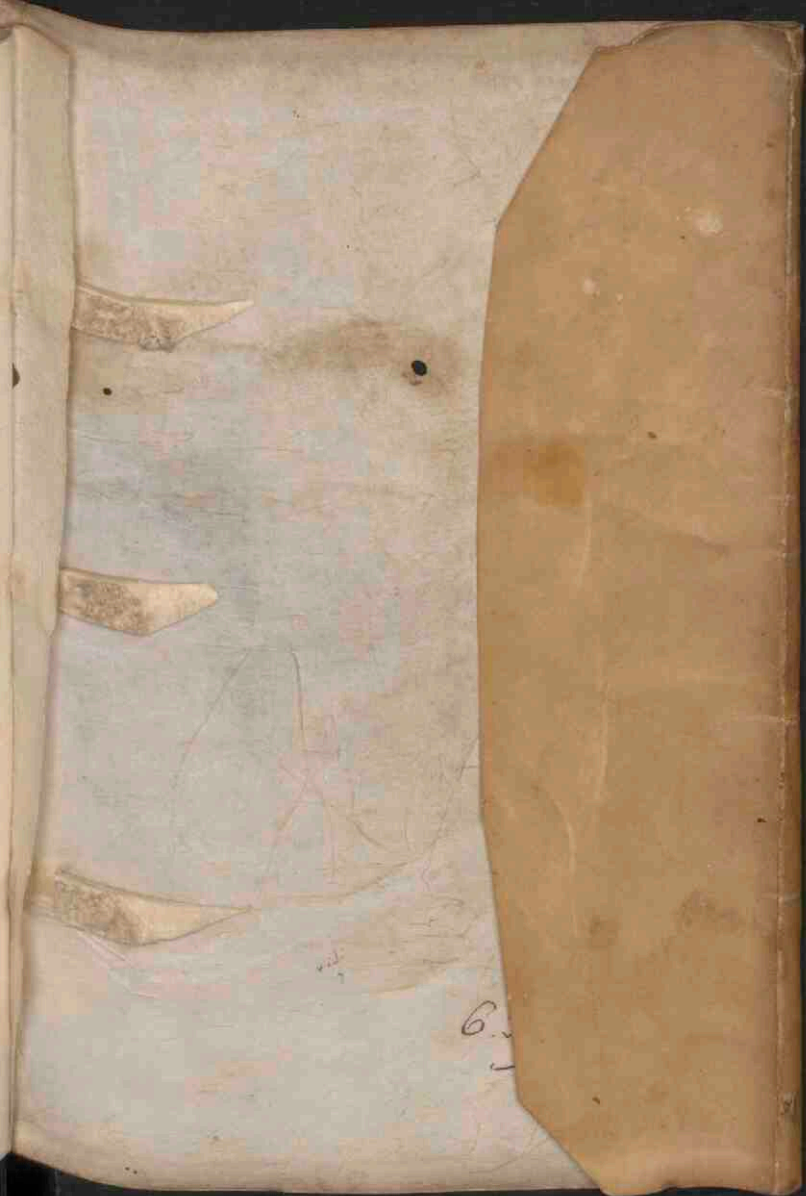
Mense vero Iunio.

A 978847

Illustration of the Garden of Eden

Gen. 2:8-17

6.

